

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัดกรณีเทศบาลโก๋ โลตัสและบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์
ผู้ศึกษา	นางสาวนงคันธ์ กิติรัตน์ ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ตั้งทางธรรม ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด กรณีเทศบาลโก๋ โลตัส และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์

ศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัด และการวิเคราะห์ที่ใช้สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูก ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต่อครั้งในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์ และจำนวนครั้งที่เดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัด โดยอาศัยแนวคิดความต้องการถือเงินตามแบบจำลองของ Baumol และ Tobin

ผลการศึกษาพบว่าร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัด เนื่องจากเห็นว่าเหรียญกษาปณ์เป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุด และมีเหรียญกษาปณ์ให้เลือกทุกชนิดราคา ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกได้แก่รายได้จากการขาย ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และจำนวนครั้งที่เดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัด โดยรายได้จากการขายมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันและจำนวนครั้งที่การเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามสอดคล้องตามทฤษฎีความต้องการถือเงินและผลการศึกษาเชิงประจักษ์ที่มีผู้ศึกษาไว้ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต่อครั้งในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎีความต้องการถือเงินตามแบบจำลองของ Baumol และ Tobin

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก คณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ตั้งทางธรรม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ กังวานพรศิริ ที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และติดตามความคืบหน้าโดยตลอด รวมทั้งพี่ ๆ ที่สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ที่ช่วยติดต่อประสานงานกับอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณทุก ๆ ท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อสนับสนุนด้านข้อมูลตามแบบสอบถามจาก เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและเจ้าหน้าที่แคชเชียร์ของเอสโก้ โลดส์ และบีกซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาต่างจังหวัดทั่วประเทศ รวมถึงหัวหน้าฝ่าย เพื่อนร่วมงานทุกคนในสำนักงานคลังจังหวัดหนองคายที่คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ให้กำลังใจ สนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจแทนในเวลาที่ผู้เขียนไม่อยู่

ท้ายที่สุดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่คอยให้กำลังใจทรัพย์ พี่ น้องและเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาของการศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้าง ผู้เขียนขอขอบคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษารั้งนี้ให้แก่บิดา มารดาซึ่งท่านเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนตั้งใจศึกษาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน ในส่วนของความ ผิดพลาดหากจะมีผู้เขียนขออน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นงศันุช กิติรัตน์

มิถุนายน 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	2
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	2
สมมติฐานการศึกษา.....	3
ขอบเขตในการศึกษา.....	3
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
ทฤษฎีอุปสงค์ของเงิน.....	5
งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	8
บทที่ 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์และการค้าปลีกในประเทศไทย.....	12
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์.....	12
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าปลีกในประเทศไทย.....	22
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการศึกษา.....	41
พฤติกรรมการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดของ ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด.....	41
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบ เน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ ของสำนักงานคลังจังหวัด.....	46
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ	48
สรุปผลการศึกษา.....	48
ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	53
ก. ตารางสัดส่วนเหรียญกษาปณ์ต่อธนบัตรที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ.....	54
ข. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	56
ค. ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลัง จังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด.....	63
ง. ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์และการทดสอบค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติ ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามในแบบจำลองความต้องการถือเหรียญ กษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด.....	68
ประวัติผู้ศึกษา.....	72

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 จำนวนสาขาของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกประเภทซูเปอร์เซ็นเตอร์ ไฮเปอร์มาร์เก็ตในประเทศไทย.....	1
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาและวิธีการประมาณค่าความต้องการถือเงินแบบต่าง ๆ ที่มีผู้ศึกษาวิจัย.....	11
ตารางที่ 3.1 ภารกิจของกรมธนารักษ์.....	12
ตารางที่ 3.2 ลักษณะของเหรียญกษาปณ์ชำรุด.....	16
ตารางที่ 3.3 ประเภทเหรียญกษาปณ์ถอนคืนตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 127 (พ.ศ. 2538).....	20
ตารางที่ 3.4 เปรียบเทียบเหรียญกษาปณ์ของรัฐบาลและเหรียญปลอม.....	21
ตารางที่ 3.5 ลักษณะของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่แต่ละประเภท.....	28
ตารางที่ 3.6 ผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดใหญ่ที่สำคัญจำแนกตามประเภทการค้าปลีก.....	29
ตารางที่ 3.7 จำนวนสาขาของเทสโก้ โลตัสทั่วประเทศ.....	31
ตารางที่ 3.8 จำนวนสาขาของคาร์ฟูร์ทั่วประเทศ.....	32
ตารางที่ 4.1 การคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรตาม (Dc)	35
ตารางที่ 4.2 การคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรอิสระ (R)	36
ตารางที่ 4.3 การคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรอิสระ (E)	36
ตารางที่ 4.4 การคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรอิสระ (N)	36
ตารางที่ 4.5 สรุปค่าจุดกึ่งกลางของตัวแปรต่าง ๆ ในการศึกษา	37
ตารางที่ 4.6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อจำนวนประชากร.....	39
ตารางที่ 5.1 จำนวนร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างที่ขอใช้บริการแลก เหรียญกษาปณ์.....	41
ตารางที่ 5.2 สาเหตุที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างขอใช้บริการแลก เหรียญกษาปณ์.....	42
ตารางที่ 5.3 ความจำเป็นของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างที่ขอใช้บริการแลก เหรียญกษาปณ์.....	42

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5.4 ช่วงเวลาที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างขอใช้บริการแลก เหรียญกษาปณ์.....	43
ตารางที่ 5.5 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์.....	43
ตารางที่ 5.6 วิธีการเดินทางไปใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัดของ ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง.....	44
ตารางที่ 5.7 ความต้องการเหรียญกษาปณ์ชนิดราคาต่าง ๆ ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคา ถูกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
ตารางที่ 5.8 ผลการวิเคราะห์ความต้องการถือเหรียญกษาปณ์.....	46

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 บทบาทภารกิจของสำนักงานคลังจังหวัด.....	13
ภาพที่ 3.2 ลักษณะลวดลายบนเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน.....	15
ภาพที่ 3.3 ลักษณะลวดลายด้านหลังเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน.....	15
ภาพที่ 3.4 ขั้นตอนการรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์รายใหญ่และรายย่อย.....	18
ภาพที่ 3.5 การจำแนกกลุ่มประเภทร้านค้าตามลักษณะกรรมสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของ.....	22
ภาพที่ 3.6 การจำแนกกลุ่มประเภทร้านค้าตามการจัดการธุรกิจหรือกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ	24
ภาพที่ 3.7 จำนวนสาขาของบีกซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาในกรุงเทพฯ ฯ	30
ภาพที่ 3.8 จำนวนสาขาของบีกซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาต่างจังหวัด... ..	30

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจการค้าปลีกในประเทศไทยในปัจจุบันมีการขยายตัวและการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูก (Discount Store) ในรูปแบบของซูเปอร์เซ็นเตอร์ (Super Center) และไฮเปอร์มาร์เก็ต (Hyper Market) เห็นได้จากจำนวนสาขาของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกดังกล่าวที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามตารางที่ 1.1 โดยมีการขยายสาขาเพิ่มขึ้นทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดอย่างรวดเร็ว และที่มีการขยายสาขาเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ เทสโก้ โลตัส และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์

ตารางที่ 1.1 จำนวนสาขาของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกประเภทซูเปอร์เซ็นเตอร์ ไฮเปอร์มาร์เก็ตในประเทศไทย

ชื่อ \ ปี	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
บิ๊กซี	19	20	20	23	29	33	36
เทสโก้ โลตัส	12	14	17	24	33	42	59
คาร์ฟูร์	6	6	9	11	15	17	19
ไอชอง	1	1	1	1	0	0	0
รวม	38	41	47	59	77	92	114 ^{1/}

ที่มา : <http://www.kimeng.co.th> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

ในการจำหน่ายสินค้าของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกดังกล่าวมีการชำระเงินสด สินค้าทั้งแบบเงินสดและการใช้เครดิต ทำให้มีความจำเป็นต้องใช้เหรียญกษาปณ์ในกรณีที่ลูกค้าชำระเงินสดเป็นเงินสดในจำนวนที่สูงกว่ามูลค่าสินค้าตั้งแต่ยี่สิบบาทถึงสิบบาท ดังนั้นเหรียญกษาปณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินกิจการค้าเป็นอย่างยิ่ง ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกจึงมีการขอแลกเหรียญกษาปณ์สกุลต่างๆ จากกรมธนารักษ์ สำนักงานคลังจังหวัด บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทเอกชนอื่นที่มีบริการรับจัดหาเหรียญกษาปณ์

^{1/} รายละเอียดจำนวนสาขาในบทที่ 3 หน้า 30 - 32

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง คือ เทสโก้ โลตัสและบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาต่างจังหวัดที่มีการขอแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดซึ่งอาจมีกฎระเบียบ วิธีการในการให้บริการจ่ายแลก บางครั้งทำให้เกิดความล่าช้าไม่สะดวกในการรับบริการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และสนองความต้องการในการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด กรณีเทสโก้ โลตัส และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

ในการศึกษาความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิโดยการส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่ได้รับกลับมาวิเคราะห์โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการถือเงินตามแบบจำลองของ Baumol และ Tobin ที่เน้นถึงหน้าที่ของเงินในฐานะของการเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ซึ่งความต้องการถือเงินสำหรับใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนนอกจากจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้แล้วยังขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยซึ่งก็คือ ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงินไว้สำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการรวมทั้งมีการคำนวณถึงต้นทุนหรือปริมาณการถือเงินโดยเฉลี่ยที่เหมาะสม ในการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าวนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ความถี่
2. การวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูก

4. สมมติฐานของการศึกษา

สมมติฐานในการศึกษาค้างนี้คือปริมาณธุรกรรมหรือปริมาณการค้าของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการเดินทางไปใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดต่อครั้งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ ส่วนจำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ไปใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม

5. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดเฉพาะกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เทสโก้ โลตัส จำนวน 30 สาขา และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำนวน 19 สาขา จากกลุ่มประชากรทั้งหมด คือ ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกที่มีสาขาทั่วประเทศ โดยส่งแบบสอบถามไปในช่วงระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน 2547

6. ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากปริมาณเหรียญกษาปณ์ที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจคิดเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณธนบัตรที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งทั้งเหรียญกษาปณ์และธนบัตรเป็นเพียงส่วนหนึ่งของปริมาณเงินในความหมายแคบของระบบเศรษฐกิจ การศึกษานี้จึงศึกษาในเชิงจุลภาค

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

เหรียญกษาปณ์ คือ เหรียญกษาปณ์ที่กรมธนารักษ์ผลิตขึ้นเพื่อใช้หมุนเวียนในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยเหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 10 บาท 5 บาท 1 บาท 50 สตางค์ และ 25 สตางค์

สำนักงานคลังจังหวัด หมายถึงรวมถึงสำนักงานคลังอำเภอด้วย ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2525

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

8.1 ใช้เป็นฐานข้อมูลเพิ่มเติมในการพยากรณ์ปริมาณเหรียญกษาปณ์ที่ต้องผลิตและเก็บรักษา เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ของประชาชน

8.2 เป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานด้านการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัดเพื่อให้ผู้มาใช้บริการในการแลกเหรียญกษาปณ์ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ครบถ้วน ถูกต้อง ตามนโยบายปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภาครัฐ

8.3 เป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงระบบการปฏิบัติในการขอแลกเหรียญกษาปณ์ให้กับ
องค์กรขนาดใหญ่ที่มีความจำเป็นต้องใช้เหรียญกษาปณ์เป็นจำนวนมาก และประชาชนทั่วไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่หนึ่งกล่าวถึงทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา คือ ทฤษฎีความต้องการถือเงิน และส่วนที่สองกล่าวถึงผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการถือเงิน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือหรือผูกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูก สาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกหรือผูกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด

1. ทฤษฎีอุปสงค์ของเงิน

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับอุปสงค์ของเงิน โดยเริ่มตั้งแต่ทฤษฎีปริมาณเงินของสำนักคลาสสิกที่ถือว่าเงินเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า ทฤษฎีปริมาณเงินของเคนส์ (Keynes) ที่เน้นถึงความสำคัญของอัตราดอกเบี้ย และการนำทฤษฎีของสำนักคลาสสิกมาปรับปรุงใหม่ที่เรียกว่า สำนักการเงินนิยม (Monetarism)

1.1 ทฤษฎีปริมาณเงินของคลาสสิก แนวคิดของสำนักคลาสสิก (classical approach) ประกอบด้วยทฤษฎีปริมาณเงินอย่างหยาบ (crude quantity theory of money) ทฤษฎีปริมาณเงินของฟิชเชอร์ และทฤษฎีปริมาณเงินของสำนักเคมบริดจ์

1.1.1 ทฤษฎีปริมาณเงินอย่างหยาบ เป็นทฤษฎีการเงินที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ของเงินที่ถือว่าเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน โดยปริมาณเงินมีความสัมพันธ์ที่คงที่กับระดับราคาสินค้าและบริการไม่เกี่ยวข้องกับการออมหรือการสะสมเพื่อเพิ่มค่าของเงิน ดังนั้นเมื่อปริมาณเงินเพิ่มขึ้นระดับราคาสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เท่ากัน และมีผลทำให้อำนาจในการซื้อลดลงในสัดส่วนที่เท่ากันด้วย

1.1.2 ทฤษฎีปริมาณเงินของฟิชเชอร์ กล่าวถึงอัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) ถูกกำหนดจากสถาบันในระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายหรือธุรกรรมทางการเงินของแต่ละบุคคล ซึ่งอัตราการหมุนเวียนของเงินเกิดขึ้นจากปัจจัย 3 ประการ คือ อัตราดอกเบี้ยที่ถือเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงิน โดยเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยโดยทั่วไปจะลดลง มีผลให้อัตราการหมุนเวียนของเงินจะเพิ่มขึ้น ความถี่ในการได้รับค่าจ้าง โดยเมื่อความถี่ในการได้รับค่าจ้างของแรงงานเพิ่มขึ้นความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยจะลดลง มีผลให้อัตราการหมุนเวียนของเงินเพิ่มขึ้น และประสิทธิภาพของระบบการชำระเงิน

เช่น การใช้บัตรเครดิตในการซื้อสินค้า เป็นต้น จะมีผลทำให้ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยลดน้อยลง

1.1.3 ทฤษฎีปริมาณเงินของสำนักเคนบริดจ์ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึง พฤติกรรมการเลือกของบุคคลที่มีต่อความต้องการถือเงิน (demand for money) ภายใต้ข้อจำกัดและต้นทุนค่าเสียโอกาส โดยแรงจูงใจในการถือเงิน (motivations for holding money) ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะสำคัญสองประการของเงิน คือ ในฐานะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเช่นเดียวกับแนวคิดของฟิชเชอร์ และในฐานะที่เป็นตัวสะสมความมั่งคั่ง โดยในทฤษฎีปริมาณเงินของเคนบริดจ์นี้ระดับความมั่งคั่งของคนส่งผลกระทบต่อความต้องการถือเงินคือเมื่อความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นบุคคลมีความต้องการที่จะถือสินทรัพย์มากขึ้นซึ่งรวมถึงสินทรัพย์ประเภทเงินสดด้วย ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงเน้นไปที่ประเด็นของสัดส่วนของสินทรัพย์ที่บุคคลต้องการถือในรูปของเงินสด เนื่องจากความเชื่อที่ว่าความต้องการถือเงินมีความเชื่อมโยงกับการสะสมสินทรัพย์ความมั่งคั่ง คือ ความต้องการถือเงินจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับรายได้ที่เป็นตัวเงิน และความมั่งคั่ง ส่วนอัตราดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการถือเงินในทางลบหรือในทางตรงกันข้าม

1.2 ทฤษฎีอุปสงค์ของเงินของสำนักเคนส์เซียน ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่องและแบบจำลองของ Baumol และ Tobin

1.2.1 ทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่อง (liquidity preference theory) เป็นทฤษฎีความต้องการถือเงินในทัศนะของเคนส์ที่เชื่อว่าอัตราการหมุนเวียนของเงินมีค่าไม่คงที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดของสำนักคลาสสิกที่เชื่อว่าอัตราการหมุนเวียนของเงินมีค่าคงที่ โดยเคนส์ได้เน้นถึงบทบาทและความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยโดยสาเหตุในการถือเงินของประชาชนมาจากแรงจูงใจในการถือเงินที่นับว่าอยู่เบื้องหลังทฤษฎีความต้องการถือเงินสามประการ คือ ประการที่หนึ่งเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน ความต้องการถือเงินประเภทนี้ถูกกำหนดโดยระดับการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนของประชาชน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับรายได้ เช่นเดียวกับแนวคิดของสำนักคลาสสิก คือ เมื่อรายได้ของประชาชนเพิ่มสูงขึ้นความต้องการบริโภคสินค้าและบริการก็เพิ่มขึ้น ดังนั้นความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยหรือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนจึงเพิ่มขึ้นด้วย ประการที่สองเพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉินสำหรับเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้า เช่น การที่ต้องจ่ายเงินยามเจ็บป่วยเกิดอุบัติเหตุ หากรายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นหรือมีรายได้สูงความต้องการถือเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉินย่อมมีมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยหรือต่ำกว่า และประการที่สามเพื่อเก็งกำไร คือจะเกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ย เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยถือเป็นค่าเสียโอกาสในการถือเงินจากการนำเงินนั้นไปเปลี่ยนเป็น

สินทรัพย์อื่นที่รับผิดชอบต่อแทนหรือฝากธนาคาร ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยและความต้องการถือเงินเพื่อ
เก็บกำไรนี้จึงมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม คือเมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้นปริมาณเงินที่
ประชาชนต้องการถือจะลดลง

1.2.2 แบบจำลองของ Baumol and Tobin อธิบายถึงทฤษฎีความต้องการถือเงิน
เพื่อความสะดวกในการใช้จ่ายประจำวัน (Transactions Demand for Money) ซึ่งนอกจากจะ
ขึ้นอยู่กับรายได้และอัตราดอกเบี้ยหรือต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงินแล้วยังพิจารณาถึง
ค่าใช้จ่ายในการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์มาเป็นบัญชีเงินฝากเพื่อเรียกหรือค่าใช้จ่ายใน
การถอนเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคาร เช่น ค่าน้ำมันรถ หรือค่าโดยสารรถประจำทาง ค่ารถรับจ้าง
ค่าของเวลาที่ต้องเข้าคิวรอถอนเงินจากเคาน์เตอร์ธนาคารหรือจากเครื่องฝากเงินอัตโนมัติ และ
จำนวนครั้งที่ไปถอนเงินมาใช้ในแต่ละเดือน โดยค่าใช้จ่ายในการถอนเงินหรือโอนเงินจากบัญชีเงิน
ฝากธนาคารถ้าต้องจ่ายมากขึ้นความต้องการถือเงินไว้ในมือเพื่อใช้จ่ายก็จะมากขึ้นด้วยเช่นเดียวกับ
รายได้

ในส่วนของจำนวนครั้งที่ไปถอนเงินมาใช้ในแต่ละเดือนถ้าจะถือเงินสดไว้ในมือน้อย
จะต้องเบิกเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคารบ่อยขึ้นแลกกับดอกเบี้ยเงินฝากที่จะได้รับมากขึ้นเพราะเงิน
คงเหลือในบัญชีเงินฝากธนาคารมาก ในทางตรงข้ามถ้าจะถือเงินสดไว้ในมือมากจะต้องเบิกเงินจาก
บัญชีเงินฝากธนาคารน้อยครั้งลงแลกกับดอกเบี้ยเงินฝากที่จะได้รับน้อยลงเพราะเงินคงเหลือใน
บัญชีธนาคารน้อย (มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน)

จึงสามารถพิจารณาความสัมพันธ์ของความต้องการถือเงินได้ดังนี้

$$M^d = f(R, r, T_c)$$

โดยที่ M^d = ความต้องการถือเงิน

R = รายได้

r = อัตราดอกเบี้ย

T_c = ค่าใช้จ่ายในการถอนเงินจากบัญชีเงินฝาก (Transactions Cost)

นั่นคือเมื่อรายได้และค่าใช้จ่ายในการถอนเงินจากบัญชีเงินฝากแต่ละครั้งเพิ่มสูงขึ้น
ความต้องการถือเงินเพิ่มขึ้นตามหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความต้องการถือเงิน
ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม

1.3 ทฤษฎีปริมาณเงินสมัยใหม่ของสำนักการเงินนิยม

มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) ได้นำทฤษฎีปริมาณเงินของสำนักคลาสสิกมา
ปรับปรุงใหม่ โดยอุปสงค์ของเงินขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร (Permanent Income) เป็นปัจจัยหลักส่วน

ปัจจัยอื่นที่นอกเหนือจากรายได้ถาวร ได้แก่ ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากพันธบัตร หุ้นสามัญ และสินค้าประเภทที่จับต้องได้เมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงิน โดยมี ความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์ของเงิน โดยที่การเพิ่มขึ้นของผลตอบแทนภาคการณ ของพันธบัตร หุ้นสามัญ และสินค้าประเภทที่จับต้องได้เมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ จากการถือเงินจะมีผลทำให้ปริมาณอุปสงค์ของเงินลดลง ทั้งนี้ฟรีดแมนไม่ได้สมมติให้ผลตอบแทน จากการถือเงินมีค่าเป็นศูนย์ แต่ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของบริการหรือการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ได้รับการทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคาร เช่น การชำระค่าสาธารณูปโภค และการขึ้น เงินสดจากเช็ค

2. งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

จิรวรรณ ฤกษ์อร่าม (2531) ศึกษาถึงความต้องการถือเงินโดยการทดสอบฟังก์ชัน ความต้องการถือเงินกรณีประเทศไทยทั้งปริมาณเงินในความหมายแคบและความหมายกว้างตาม ทฤษฎีความต้องการถือเงินแบบดั้งเดิมซึ่งมีพื้นฐานจากทฤษฎีของสำนักคลาสสิก เคนส์ และ ฟรีดแมน ซึ่งศึกษาความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและเพื่อเก็งกำไรเป็นการ พิจารณาในระยะสั้นโดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสเป็นเวลา 16 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1970 – 1985 และใน ส่วนของทฤษฎีความต้องการถือเงินของ Mckinnon - Shaw ศึกษาความต้องการถือเงินเพื่อใช้ในการ ลงทุน เป็นการพิจารณาในระยะยาวโดยใช้ข้อมูลรายปีเป็นเวลา 25 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1961 – 1985 โดย ใช้วิธีการวิเคราะห์และประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่าย (OLS) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อความต้องการถือเงิน

ผลการศึกษาพบว่ารายได้ถาวรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณความต้องการ ถือเงินในความหมายแคบ และอัตราเงินเฟ้อที่คาดหวัง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับปริมาณ ความต้องการถือเงินในความหมายแคบ เป็นไปตามทฤษฎีความต้องการถือเงินแบบดั้งเดิม ส่วน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการถือเงินในความหมายกว้างในทางเดียวกัน ได้แก่ รายได้และอัตรา ผลตอบแทนที่แท้จริงจากการถือเงิน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการถือเงินในความหมาย กว้างในทางตรงข้ามกัน ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ และสัดส่วนของการลงทุนต่อรายได้เป็นไป ตามทฤษฎีความต้องการถือเงินของ Mckinnon - Shaw

นฤชิต วิมิตตะนันท์กุล (2540) การวิเคราะห์อุปสงค์ต่อเงินและผลกระทบจากการ เปิดเสรีทางการเงินในประเทศไทย โดยการทดสอบเสถียรภาพของอุปสงค์ของเงินในระยะสั้นและ ระยะยาวในช่วงเวลาก่อนและหลังการปล่อยเสรีทางการเงิน และศึกษาความเหมาะสมของการ เลือใช้ตัวแปรปริมาณเงินเป็นเป้าหมายทางการเงินหลังการปล่อยเสรีทางการเงิน โดยใช้ข้อมูล

ทศนิยมแบบอนุกรมเวลารายปีและรายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 – 2539 ได้แก่ ข้อมูลปริมาณเงิน ในความหมายแคบและความหมายกว้าง ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นต่าง ๆ ข้อมูล สินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ ข้อมูลดัชนีตลาดหลักทรัพย์ อัตราเงินปันผลตอบแทน อัตราส่วนราคา ปิดต่อกำไรสุทธินำมาวิเคราะห์โดยการทดสอบความเป็น Stationary โดยการทดสอบ Unit Roots ของข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาประมาณค่าหาความสัมพันธ์ของสมการอุปสงค์การถือเงินระยะยาวด้วย วิธีการ Ordinary Least Square และนำค่าความคลาดเคลื่อนที่ประมาณได้มาทดสอบ Stationary โดยใช้แบบจำลอง ADF Test เพื่อหาอุปสงค์การถือเงินที่มีเสถียรภาพระยะยาวต่อไป

ผลการศึกษาพบว่าฟังก์ชันอุปสงค์ของเงินในความหมายแคบและความหมายกว้างมี คุณสมบัติ Cointegration ของความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ระดับรายได้ อัตราดอกเบี้ย วัฏจักรทางการเงิน อัตราผลตอบแทนที่คาดการณ์ของสินทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ และอัตรา ดอกเบี้ยต่างประเทศ โดยอุปสงค์ของเงินในความหมายแคบได้รับผลกระทบจากมาตรการต่าง ๆ ในการปล่อยเสรีทางการเงินมากกว่าอุปสงค์ของเงินในความหมายกว้าง โดยอุปสงค์ของเงินใน ความหมายแคบมีความอ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย และผลตอบแทนที่คาดการณ์จากการลงทุนใน ตลาดหลักทรัพย์

มานพ ตั้งนพพันธ์ (2545) ได้ศึกษาความต้องการถือเงินในประเทศไทยโดยการ ทดสอบคุณสมบัติ Super Exogeneity เพื่อทดสอบความมีเสถียรภาพของสมการความต้องการถือ เงินในประเทศไทยจากข้อมูลระหว่างปี ค.ศ. 1982 – 2001 โดยประมาณสมการความต้องการถือเงิน ระยะยาว (Long Run Money Demand) ด้วยวิธีการทดสอบคุณสมบัติ Non - Stationary โดยการ ทดสอบ Unit Roots แล้วจึงนำสมการความต้องการถือเงินระยะยาวไปประมาณการความต้องการ ถือเงินระยะสั้น (Short Run Money Demand) ในรูปของ Error Correction Model (ECM) ด้วย วิธีการ Ordinary Least Square (OLS) ก่อนนำไปทดสอบคุณสมบัติ Super Exogeneity โดย วิธีการทดสอบว่าการเปลี่ยนแปลงของนโยบายเศรษฐกิจที่มีต่อค่าเฉลี่ย (Mean) , ค่าความแปรปรวน (Variance) และอัตราส่วนของค่าเฉลี่ยต่อค่าความแปรปรวน (Mean / Variance) ของตัวแปร อิสระในสมการความต้องการถือเงินระยะสั้น จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการความต้องการถือ เงินระยะสั้น (Short Run Money Demand) มีค่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หากไม่มีค่าเปลี่ยนแปลงเมื่อมี การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจ แสดงว่าสมการความต้องการถือเงินระยะสั้น (Short Run Money Demand) มีคุณสมบัติ Super Exogeneity

ผลการศึกษาพบว่า สมการความต้องการถือเงินระยะสั้น (Short Run Money Demand) มีคุณสมบัติ Super Exogeneity แสดงให้เห็นว่าสัมประสิทธิ์ของสมการความต้องการถือเงินระยะ สั้นมีค่าไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อค่าเฉลี่ย (Mean) , ค่า

ความแปรปรวน (Variance) และอัตราส่วนของค่าเฉลี่ยต่อค่าความแปรปรวน (Mean / Variance) ของตัวแปรอิสระในสมการความต้องการถือเงินระยะสั้น ได้แก่ รายได้ ระดับราคา และอัตราดอกเบี้ย ซึ่งผลการทดสอบนี้ขัดแย้งกับข้อวิจารณ์ของ Lucas (1976) ที่ว่าแบบจำลองทางเศรษฐมิติโดยทั่วไปไม่ได้คำนึงถึงผลการเปลี่ยนแปลงของนโยบายเศรษฐกิจที่มีต่อตัวแปรอิสระในแบบจำลองซึ่งอาจมีผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาพบว่าการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการถือเงินถูกกำหนดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ระดับรายได้ อัตราดอกเบี้ย นวัตกรรมทางการเงิน ปริมาณสินเชื่อดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราผลตอบแทนที่คาดการณ์ของสินทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ และอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ ฯลฯ โดยใช้วิธีการประมาณค่าความต้องการถือเงินแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาและวิธีการประมาณค่าความต้องการถือนเงินแบบต่าง ๆ ที่มีผู้ศึกษาวิจัย

ผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ระยะเวลาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวิเคราะห์และประมาณค่า
จิรวรรณ ฤกษ์อร่าม (2531)	ทดสอบฟังก์ชันความต้องการถือนเงินกรณีประเทศไทยทั้งปริมาณเงินใน ความหมายแคบ และ ความหมายกว้าง	ระยะสั้นโดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสเป็นเวลา 16 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1970 – 1985 ระยะยาวโดยใช้ข้อมูลรายปีเป็นเวลา 25 ปี ตั้งแต่ ค.ศ.1961 – 1985	Run Regression แบบ Ordinary Least Square (OLS)
นฤชิต วิมิตตะนันท์กุล (2540)	วิเคราะห์อุปสงค์ต่อเงินและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการเงินในประเทศไทย	ข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลารายปีและรายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 – 2539	ทดสอบความเป็น Stationary โดยการทดสอบ Unit Roots ประมาณค่าหาความสัมพันธ์ของสมการอุปสงค์การถือนเงินระยะยาวด้วยวิธีการ Ordinary Least Square (OLS)
มานพ ตั้งนพพันธ์ (2545)	ความต้องการถือนเงินในประเทศไทยโดยการทดสอบคุณสมบัติ Super Exogeneity เพื่อทดสอบความมีเสถียรภาพของสมการความต้องการถือนเงินในประเทศไทย	ข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลารายไตรมาสระหว่างปี ค.ศ. 1982 – 2001	ทดสอบคุณสมบัติ Super Exogeneity โดยวิธีการขั้นต้นเช่นเดียวกับ นฤชิต วิมิตตะนันท์กุล ประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS)

บทที่ 3

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์และการค้าปลีกในประเทศไทย

ในบทนี้จะนำเสนอความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์เพื่อให้ทราบถึงหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับวิธีการผลิตการเก็บรักษาและการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าปลีกในประเทศไทยเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบ ลักษณะการจำแนกประเภทของกิจการค้าปลีกในประเทศไทย

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์

เหรียญกษาปณ์ถือเป็นส่วนหนึ่งในเงินคงคลังของประเทศซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมธนารักษ์ โดยจะเห็นได้จากบทบาทภารกิจของกรมธนารักษ์เกี่ยวกับการผลิตและการรับ – จ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ในส่วนกลาง ในขณะที่ส่วนภูมิภาคได้มีการมอบภารกิจการรับ – จ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ให้กับสำนักงานคลังจังหวัด และสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ

1.1 ภารกิจของกรมธนารักษ์ กรมธนารักษ์มีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ภารกิจของกรมธนารักษ์

ภารกิจหน้าที่	กฎหมายรองรับ
ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ให้ใช้ จัดประโยชน์ จัดทำนิติกรรม และดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ	ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518
<u>จัดทำและนำออกใช้เหรียญกษาปณ์และดำเนินการเกี่ยวกับเงินตรา</u>	<u>ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501</u>
รับ – จ่าย ควบคุมเงินคงคลัง	ตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491
ดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดราคาประเมินของอสังหาริมทรัพย์และทรัพย์สินอื่น	ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

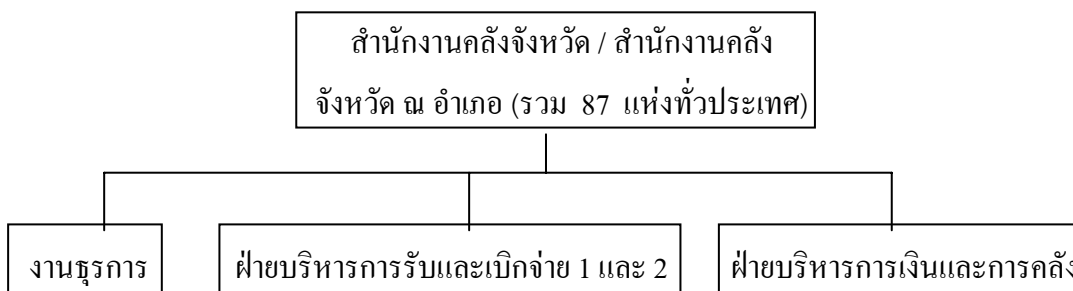
ที่มา: <http://www.treasury.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

จากตารางจะเห็นได้ว่าบทบาทภารกิจของกรมธนารักษ์ ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ หลายด้าน สำหรับในการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์ จะขอนำมากล่าวถึงเฉพาะบทบาทภารกิจที่เกี่ยวข้องกับเหรียญกษาปณ์ คือ

1.1.1 งานด้านผลิตเหรียญกษาปณ์ ดำเนินการผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก เหรียญที่ระลึกเนื่องในวโรกาสและโอกาสสำคัญต่าง ๆ ตลอดจนการจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จัดทำเครื่องหมายตอบแทนและของสิ่งจ้างต่าง ๆ ที่หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนสั่งจ้างทำการยวบหลอมทำลายและล้างตัวเหรียญกษาปณ์

1.1.2 งานด้านบริหารเงินตรา ดำเนินการควบคุมการรับ – จ่ายแลกเปลี่ยน รักษาเหรียญกษาปณ์ การเบิก – ส่งเงินคลังของจังหวัด การควบคุมยอดเงินฝากของรัฐที่ธนาคารแห่งประเทศไทย รับเช็คเงินผลประโยชน์รายได้ของรัฐ ตรวจสอบพิสูจน์เหรียญกษาปณ์

1.2 โครงสร้างและภารกิจของสำนักงานคลังจังหวัด / สำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ

ภาพที่ 3.1 โครงสร้างและภารกิจของสำนักงานคลังจังหวัด/สำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ ที่มา : <http://www.cgd.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

งานธุรการ มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ปฏิบัติงานสารบรรณ งานพิมพ์ งานพัสดุ และงานธุรการทั่วไป
2. จัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณรวมทั้งติดตามและรายงานความก้าวหน้า
3. ปฏิบัติงานสารบรรณ งานพิมพ์ งานพัสดุ และงานธุรการทั่วไป

ฝ่ายบริหารการรับและเบิกจ่าย 1 และ 2 มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ควบคุม ตรวจสอบและอนุมัติการเบิกจ่ายเงินทุกประเภทของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในจังหวัด
2. จัดทำบัญชีสำนักงานคลังจังหวัด
3. ดำเนินการเกี่ยวกับงานผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย
4. ดำเนินการเกี่ยวกับงานผู้แทนสำนักงานกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
5. ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการเงินการคลังของจังหวัด

ฝ่ายบริหารการเงิน และการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ดำเนินการรับ-จ่ายเงินกับส่วนราชการรัฐวิสาหกิจในจังหวัด และธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ในจังหวัด
2. ตรวจสอบ พิสูจน์ธนบัตร และเหรียญกษาปณ์ปลอมแปลง
3. ให้บริการจ่าย-แลกธนบัตรและเหรียญกษาปณ์
4. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารเงินคงคลังในส่วนภูมิภาค

1.3 เหรียญกษาปณ์หมุนเวียนในรัชกาลปัจจุบัน

กรมธนารักษ์ได้ผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนออกใช้ในระบบเศรษฐกิจเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา ซึ่งมีหลากหลายแบบ โดยได้ปรับเปลี่ยนรูปลักษณะ ลวดลาย อัตราส่วนผสม และกรรมวิธีการผลิตเรื่อยมาเพื่อให้สามารถผลิตเหรียญกษาปณ์ได้ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ตลอดจนมีขนาดน้ำหนักเหมาะสม สะดวกต่อการพกพา การใช้สอยและยากต่อการปลอมแปลง การปรับเปลี่ยนรูปลักษณะ อัตราส่วนผสม ตลอดจนน้ำหนักและขนาดของเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนที่ผ่านมา เป็นการปรับเปลี่ยนเป็นครั้งคราวและเป็นบางราคาเท่านั้น จนกระทั่งใน พ.ศ. 2530 กรมธนารักษ์ได้ปรับปรุงการผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนทั้งระบบพร้อมกันทุกชนิดราคา โดยเริ่มทยอยผลิตออกใช้หมุนเวียนได้บ้างเป็นบางราคา และสามารถผลิตได้ครบทุกชนิดราคาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เป็นต้นมา รวมทั้งได้ผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชนิดราคา 10 บาทขึ้นเป็นครั้งแรกด้วย ในที่นี้จะนำเสนอรูปแบบของเหรียญกษาปณ์ชนิดราคาต่าง ๆ ประกอบด้วย ชนิดราคา 10 บาท 5 บาท 1 บาท 50 สตางค์ และ 25 สตางค์ ซึ่งกรมธนารักษ์ได้ผลิตขึ้นทุกปี โดยเปลี่ยนปี พ.ศ. บนเหรียญตามปีที่ผลิต

1.4 ลวดลายบนเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน

ลวดลายบนเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน เป็นลวดลายที่แสดงถึงสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยด้านหน้าเป็นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแสดงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ มีคำว่า " ประเทศไทย " เพื่อแสดงถึงสถาบันชาติ และด้านหลังเป็นรูปวัด เพื่อแสดงถึงสถาบันศาสนา โดยเหรียญแต่ละชนิดราคาจะมีวัดสำคัญๆ แตกต่างกันไป ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 ลักษณะลวดลายบนเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน

ที่มา : <http://www.treasury.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

1.5 ลวดลายด้านหลังเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน

- **ชนิดราคา 10 บาท** เป็นรูปพระปรมาภิไธยวชิราวุธราชวราราม เป็นวัดที่สร้างมาแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะวัดครั้งใหญ่ และพระราชทานนาม "วัดอรุณราชวราราม"

- **ชนิดราคา 5 บาท** เป็นรูปพระอุโบสถวัดเบญจมพิตรดุสิตวนาราม ซึ่งเดิมเป็นวัดโบราณ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระอุโบสถและถาวรวัตถุอื่น ๆ เพิ่มขึ้นและพระราชทานนาม "วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม"

- **ชนิดราคา 1 บาท** เป็นรูปพระศรีรัตนเจดีย์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมื่อ พ.ศ. 2398 โดยสร้างตามรูปแบบของพระมหาเจดีย์ในวัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- **ชนิดราคา 50 สตางค์** เป็นรูปพระเจดีย์วัดพระธาตุคอกยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 1929 ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ยกฐานะวัดเป็นอารามหลวงตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2506

- **ชนิดราคา 25 สตางค์** เป็นรูปพระบรมธาตุเจดีย์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 18 ตามแบบเจดีย์ลังกา

ภาพที่ 3.3 ลักษณะลวดลายด้านหลังเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน

ที่มา : <http://www.treasury.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

1.6 บริการด้านเหรียญกษาปณ์ โดยมีการรับแลกและการจ่ายคืนเหรียญกษาปณ์ ดังนี้

1.6.1 หลักเกณฑ์การรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์ชำรุด ลักษณะของเหรียญกษาปณ์

ชำรุด ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 12 และมาตรา 13 ได้บัญญัติเกี่ยวกับลักษณะ และหลักเกณฑ์รับแลกไว้โดยสังเขป คือ เหรียญกษาปณ์ชำรุดเป็นเหรียญที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ลักษณะของเหรียญกษาปณ์ชำรุด แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังตารางที่ 3.2 นี้

ตารางที่ 3.2 ลักษณะของเหรียญกษาปณ์ชำรุด

ลักษณะเหรียญกษาปณ์ชำรุด ม.12	หลักเกณฑ์การรับแลกเปลี่ยน ม.13
1. ชำรุดที่เกิดจากการใช้ โดยธรรมดา สึกกร่อน ไปตามธรรมชาติจนน้ำหนักลดลงเกินกว่าสองเท่าครึ่งของอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด	รับแลกเปลี่ยนได้ เต็มราคาตามราคาหน้าเหรียญ
*2. ชำรุดที่เกิดจากการถูกกระทำ เช่น เหรียญที่ถูกตัด ถูกดก ถูกตีหรือถูกกระทำด้วยประการใด ๆ ให้นูน สลายหรือชำรุดจนเสียรูป หรือลวดลายลบเลือน หรือทำให้น้ำหนักลดลง ไม่ว่าโดยเหตุใด ที่ปรากฏโดยชัดแจ้ง	รับแลกเปลี่ยนได้ครึ่งราคาของเหรียญกษาปณ์นั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 128 (พ.ศ.2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 คือ 1. ต้องมองเห็นลวดลายด้านหน้าและด้านหลังว่าเป็นเหรียญกษาปณ์ 2. ต้องมองเห็นตัวเลขที่กำหนดราคาบนหน้าเหรียญได้ 3. ต้องไม่เจาะรูทะลุทั้ง 2 ด้าน หรือถูกตัดขาดออกไปเกินกว่า 1 ใน 5 ของขนาดเดิมหรือต้องมีเนื้อเหรียญคงเหลือไม่น้อยกว่า 80 % ของเหรียญกษาปณ์ หากเหรียญกษาปณ์ชำรุดไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ (1 – 3) ไม่รับแลกเปลี่ยน
3. เหรียญกษาปณ์ชำรุดที่เป็นทองคำ เหรียญเงิน หรือเหรียญกษาปณ์ขีดเงา	ไม่รับแลกแลกเปลี่ยน

*ลักษณะเหรียญกษาปณ์ชำรุดตามข้อ (2) ที่นำมาแลกเปลี่ยนครึ่งราคาตามหลักเกณฑ์ เมื่อคำนวณมูลค่าแล้วต้องสามารถแลกเปลี่ยนเป็นธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์อื่นใดเป็นจำนวนเงินอย่างน้อย ยี่สิบห้าสตางค์ คือ เหรียญกษาปณ์ที่ขอแลกคืนครึ่งราคาต่ำสุดคือราคาห้าสิบสตางค์

ที่มา : <http://www.treasury.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

ผู้ประสงค์จะขอแลกเปลี่ยนเหรียญกษาปณ์ชำรุดขอแลกเปลี่ยนได้ ณ สำนักบริหารเงินตรา กรมธนารักษ์ สำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ

1.6.2 ขั้นตอนการรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์

ในการรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์ที่ได้ นำออกจ่ายแลกหมุนเวียนสู่ระบบเศรษฐกิจแล้ว จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เช่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ธนาคาร บริษัท ห้างร้านและประชาชนรวมทั้งสำนักงานคลังจังหวัด ต่าง ๆ ที่นำเหรียญมาแลกคืน นั้น เจ้าหน้าที่ดูเงินมีหน้าที่รับแลกคืนและตรวจพิสูจน์เหรียญกษาปณ์ โดยจะทำการคัดแยกเป็นเหรียญดี เหรียญชำรุดแลกค่าได้เต็มราคา ชำรุดแลกค่าได้ครึ่งราคา ชำรุด แลกค่าไม่ได้ เหรียญล้างตัว และเหรียญปลอม เหรียญที่อยู่ในสภาพดีจะนำออกจ่ายแลกต่อไป เหรียญที่หมองคล้ำจะไปล้างตัวก่อนนำออกจ่ายแลกอีกครั้ง ในขณะที่เดียวกันก็สามารถดึงเหรียญ กษาปณ์ชำรุดออกจากระบบเศรษฐกิจได้ จัดเหรียญปลอมที่ไม่พึงประสงค์ออกไปการรับแลกคืน เหรียญกษาปณ์ค่อนข้างจะมีกระบวนการซับซ้อนมาก เพราะเป็นเหรียญกษาปณ์ที่ได้หมุนเวียน เปลี่ยนมือกันมาแล้วสภาพของเหรียญเมื่อรับแลกคืนมาจะมีทั้งที่อยู่ในสภาพที่ชำรุดมีสีหมองคล้ำ ผุ่นละอองสิ่งสกปรกจับ (เนื่องจากการผ่านการใช้) รวมทั้งเหรียญปลอมด้วยเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ ในการ รับแลกคืนเหรียญกษาปณ์จึงต้องผ่านการตรวจพิสูจน์จากเจ้าหน้าที่ดูเงิน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความ ชำนาญ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในด้านนี้

- ขั้นตอนการรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์ (รายใหญ่)

ขั้นตอนที่ 1 ชั่งน้ำหนักหรือนับจำนวนเหรียญก่อน สำหรับการตรวจพิสูจน์และรับ แลกคืนรายใหญ่ เช่น เหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 10 บาท น้ำหนักประมาณ 8.5 ก.ก. ต่อ 1,000 เหรียญ เหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 5 บาท น้ำหนักประมาณ 7.5 ก.ก. ต่อ 1,000 เหรียญ เหรียญ กษาปณ์ชนิดราคา 1 บาท น้ำหนักประมาณ 3.4 ก.ก. ต่อ 1,000 เหรียญ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจพิสูจน์เหรียญที่นำส่ง นำเหรียญที่ชั่งแล้วใส่กระบะ ลำเลียงเหรียญ จากกระบะเข้าเครื่องเกลี่ยเหรียญ เจ้าหน้าที่ดูเงินจะทำการตรวจพิสูจน์เหรียญกษาปณ์ ทำการคัด แยกเหรียญกษาปณ์ เหรียญชำรุดแลกค่าได้เต็มราคา เหรียญชำรุดแลกค่าได้ครึ่งราคา (ซึ่งทั้ง 2 ชนิดจะนำไปทำการยวบหลอม) เหรียญชำรุดแลกค่าไม่ได้ เหรียญสกปรกหมองคล้ำ นำไปล้างเพื่อ นำมาใช้หมุนเวียนอีกครั้ง เหรียญที่อยู่ในสภาพดี จะนำออกจ่ายแลกต่อไป เหรียญปลอม ตัดทำลาย ไม่ให้หมุนเวียนอีกต่อไป ดังภาพที่ 3.4 (ก)

ขั้นตอนที่ 3 นับจำนวน เครื่องลำเลียงจะลำเลียงเหรียญเข้าสู่เครื่องนับเหรียญ นับ บรรจุถุงเล็กชนิดราคาละ 100 เหรียญ เย็บปากถุงเล็ก ร้อยตะกั่ว ดังภาพที่ 3.4 (ข)

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบชั่งน้ำหนักก่อนบรรจุถุงใหญ่ ชั่งน้ำหนักถุงเล็ก บรรจุถุงเล็ก 10 ถุง ใส่บรรจุถุงใหญ่ เย็บปากถุงใหญ่ ร้อยตะกั่ว นับจำนวนถุงต้องตามที่รับแลกคืน ดังภาพที่ 3.4 (ค)

ขั้นตอนที่ 5 บันทึกรายการรับแลกคืนเหรียญ ส่งจ่ายเป็นเช็คธนาคารแห่งประเทศไทย หรือเงินสดตามที่ตรวจนับได้ และนำส่งเหรียญเข้าห้องมั่นคงเพื่อรอการจ่ายแลกต่อไป ดังภาพที่ 3.4 (ง)

- ขั้นตอนการรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์ (รายย่อย) ดังภาพที่ 3.4 (จ)

ขั้นตอนที่ 1 เกลี่ยเหรียญใส่กระดาน ผู้นำเหรียญจะเกลี่ยเหรียญใส่กระดาน

ขั้นตอนที่ 2 นำขึ้นเคาน์เตอร์ เจ้าหน้าที่ดูเงินจะทำการตรวจพิสูจน์ คัดแยกเหรียญ

ขั้นตอนที่ 3 จ่ายเงินสด นับจำนวนถูกต้องจ่ายเป็นเงินสด

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

ภาพที่ 3.4 ขั้นตอนการรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์รายใหญ่และรายย่อย
ที่มา : <http://www.treasury.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

การรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์ไม่ต้องเสียค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น

1.6.3 การรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์ที่กระทรวงการคลังประกาศถอนคืน (จากการเป็นเงินที่ใช้ชำระหนี้ตามกฎหมาย) คือเหรียญกษาปณ์ถอนคืน กฎกระทรวง ฉบับที่ 127 (พ.ศ. 2538) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ม. 13 ทวิ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ประเภทเหรียญกษาปณ์ดองคั้นตามกฎหมายฉบับที่ 127 (พ.ศ. 2538)

รายการ	ราคา	น้ำหนัก	เส้นผ่าศูนย์กลาง
เหรียญกษาปณ์ชนิดทองขาว เคลือบไส้ทองแดง	5 บาท	12 กรัม	29.5 มิลลิเมตร
เหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (ทองแดง ผสมนิกเกิล) เคลือบ ไส้ทองแดง	5 บาท	12 กรัม	30 มิลลิเมตร
เหรียญกษาปณ์ชนิดทองขาว	1 บาท	7.5 กรัม	27 มิลลิเมตร
เหรียญกษาปณ์ชนิดทองขาว หรือโลหะสีขาว (ทองแดงผสมนิกเกิล)	1 บาท	7 กรัม	25 มิลลิเมตร
เหรียญกษาปณ์ชนิดทองเหลือง	50 สตางค์	4.9 กรัม	23 มิลลิเมตร
เหรียญกษาปณ์ชนิดทองเหลือง	25 สตางค์	2.8 กรัม	20.5 มิลลิเมตร

ที่มา : <http://www.treasury.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

ให้ผู้มีเหรียญกษาปณ์ที่มีลักษณะดังตารางที่ 3.3 นำมาแลกเปลี่ยนกับธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์อื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักบริหารเงินตรา กรมธนารักษ์ สำนักงานคลังจังหวัดหรือสำนักงานคลังอำเภอภายใน 2 ปี นับแต่วันที่กฏกระทรวง (ฉบับที่ 127) ใช้บังคับ (ตั้งแต่ 30 มีนาคม 2538 - 30 มีนาคม 2540) ยังชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย และเมื่อพ้นกำหนด 2 ปี เหรียญกษาปณ์ดองคั้นไม่มีสภาพเป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (ตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม 2540 เป็นต้นไป) แต่ก็ยังสามารถนำมาแลกเปลี่ยนได้ตลอดไป ณ สำนักบริหารเงินตรา กรมธนารักษ์ สำนักงานคลังจังหวัด สำนักงานคลังอำเภอ

1.6.4 การตรวจพิสูจน์เหรียญปลอม มีวิธีการตรวจพิสูจน์เหรียญกษาปณ์โดยการเปรียบเทียบเหรียญกษาปณ์ของรัฐบาลและเหรียญปลอมได้ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 เปรียบเทียบเหรียญกษาปณ์ของรัฐบาลและเหรียญปลอม

เหรียญกษาปณ์ของรัฐบาล	เหรียญปลอม
1. ผลิตโดยรัฐบาล (กระทรวงการคลังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มอบหมายให้ กรมธนารักษ์เป็นผู้ผลิต)	- เป็นการผลิตโดยลอกเลียนแบบเหรียญกษาปณ์ของรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเหรียญกษาปณ์ของรัฐบาล
2. มีการกำหนดชนิด ราคา โลหะ อัตราเนื้อโลหะ น้ำหนัก ขนาด ลวดลาย และลักษณะอื่น ๆ (ถ้ามี) ของเหรียญกษาปณ์ รวมทั้งอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด ในกฎกระทรวง	- ไม่ได้กำหนดชนิด โลหะ อัตราเนื้อโลหะ ขนาด ลวดลาย และอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด
3. เหรียญกษาปณ์ในชนิดราคาเดียวกันจะมีขนาด น้ำหนัก ลวดลาย และอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดเป็นมาตรฐานเท่ากันทุก ๆ เหรียญ	- เหรียญในราคาเดียวกันจะมีชนิดของโลหะ อัตราเนื้อโลหะ น้ำหนักและขนาดที่แตกต่างกัน บางรุ่นน้ำหนักมากกว่า บางรุ่นน้อยกว่าเหรียญของรัฐบาล
4. สีของเหรียญกษาปณ์จะมีลักษณะเดียวและเสมอกันทุกเหรียญของชนิดราคานั้น ๆ	- สีของเหรียญในชนิดราคาเดียวกันจะแตกต่างกันตามแต่เนื้อโลหะ ที่ใช้ผสม ในการหลอมทำเหรียญแต่ละครั้งและสีมักจะหมองคล้ำ
5. ลวดลายและตัวอักษรบนเหรียญกษาปณ์ จะเด่น คมสวยงาม ชัดเจน เสมอกัน ทุกเหรียญ	- ลวดลายและตัวอักษรไม่เด่นคม มีลักษณะเบลอไม่ชัดเจนบางเหรียญลวดลายและตัวอักษรจะลบเลือน
6. พื้นผิวของเหรียญฯ เรียบ ลวดลายละเอียด กลมกลื่น ตัวหนังสือคมชัด	- พื้นผิวของเหรียญหยาบ ลวดลายขาดความคมชัด และความกลมกลื่น มองเห็นความแตกต่างชัดเจน บางส่วนของลวดลายลบเลือน
7. สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 1 สตางค์ ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 5 บาท 5, 10, 25, 50 สตางค์ ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 10 บาท 1 บาท ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 500 บาท 5 บาท ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 500 บาท 10 บาทชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 1,000 บาท	- ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ผู้ผลิต จำหน่าย หรือนำออกใช้ มีความผิดตามมาตรา 9 และ มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 มาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใดทำ จำหน่าย ใช้ หรือนำออกใช้ ซึ่งวัตถุหรือเครื่องหมายใด ๆ แทนเงินตรา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่า การกระทรวงการคลัง มาตรา 35 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 9 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

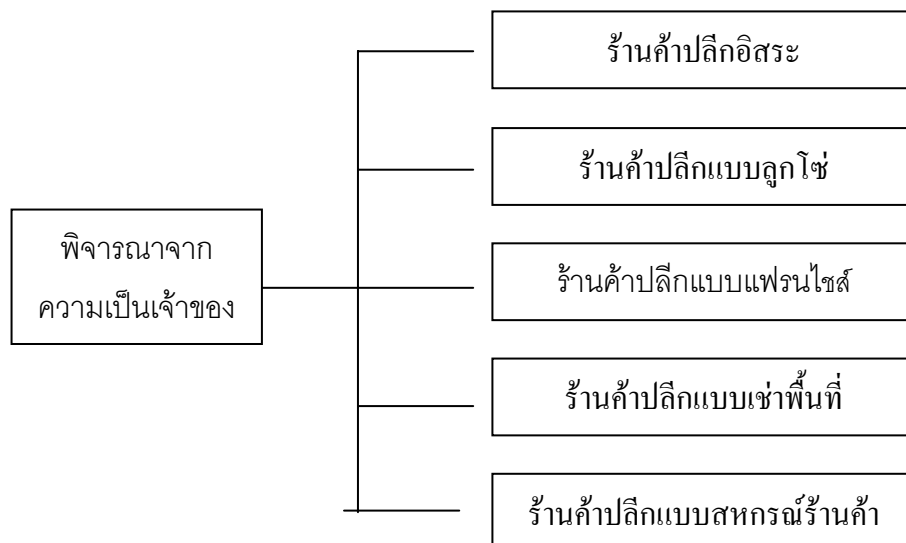
ที่มา : <http://www.treasury.go.th/> [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าปลีกในประเทศไทย

ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับการค้าปลีกนี้ จะนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการจำแนกประเภทของธุรกิจค้าปลีกตามลักษณะต่าง ๆ และจำนวนสาขาของบริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) บริษัท เอกซ์ซีเอสทีริบิวชั่น จำกัด (ดำเนินธุรกิจค้าปลีกภายใต้ชื่อ โลตัส ซูเปอร์เซ็นเตอร์) และคาร์ฟูร์ ซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้ากลุ่มประชากรทั้งหมดในการศึกษารั้งนี้

2.1 รูปแบบของธุรกิจค้าปลีก

การค้าของไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์การพิจารณาแบ่งประเภท เนื่องจากร้านค้าหนึ่ง ๆ อาจจะถูกจัดกลุ่มให้เข้าอยู่ในหลายกลุ่มในหลายประเภท เช่น ร้าน 7 – Eleven ซึ่งสามารถจัดอยู่ในร้านค้าปลีกประเภทสะดวกซื้อ หรือร้านค้าปลีกแบบแฟรนไชส์ก็ได้ ดังนั้นในที่นี้จะกล่าวถึงประเภทของร้านค้า ซึ่งใช้เกณฑ์ในการแจกแจงได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มร้านค้าปลีกจำแนกตามลักษณะกรรมสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของ ดังภาพที่ 3.5 และกลุ่มร้านค้าปลีกจำแนกตามการจัดการธุรกิจหรือกลยุทธ์การค้าดำเนินธุรกิจ ดังภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.5 การจำแนกกลุ่มประเภทร้านค้าตามลักษณะกรรมสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของ

ที่มา : บริษัท ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น จำกัด , 2542

2.1.1 ร้านค้าปลีกจำแนกตามลักษณะกรรมสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของ จากภาพที่ 3.9 สามารถอธิบายร้านค้าปลีกในรูปแบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

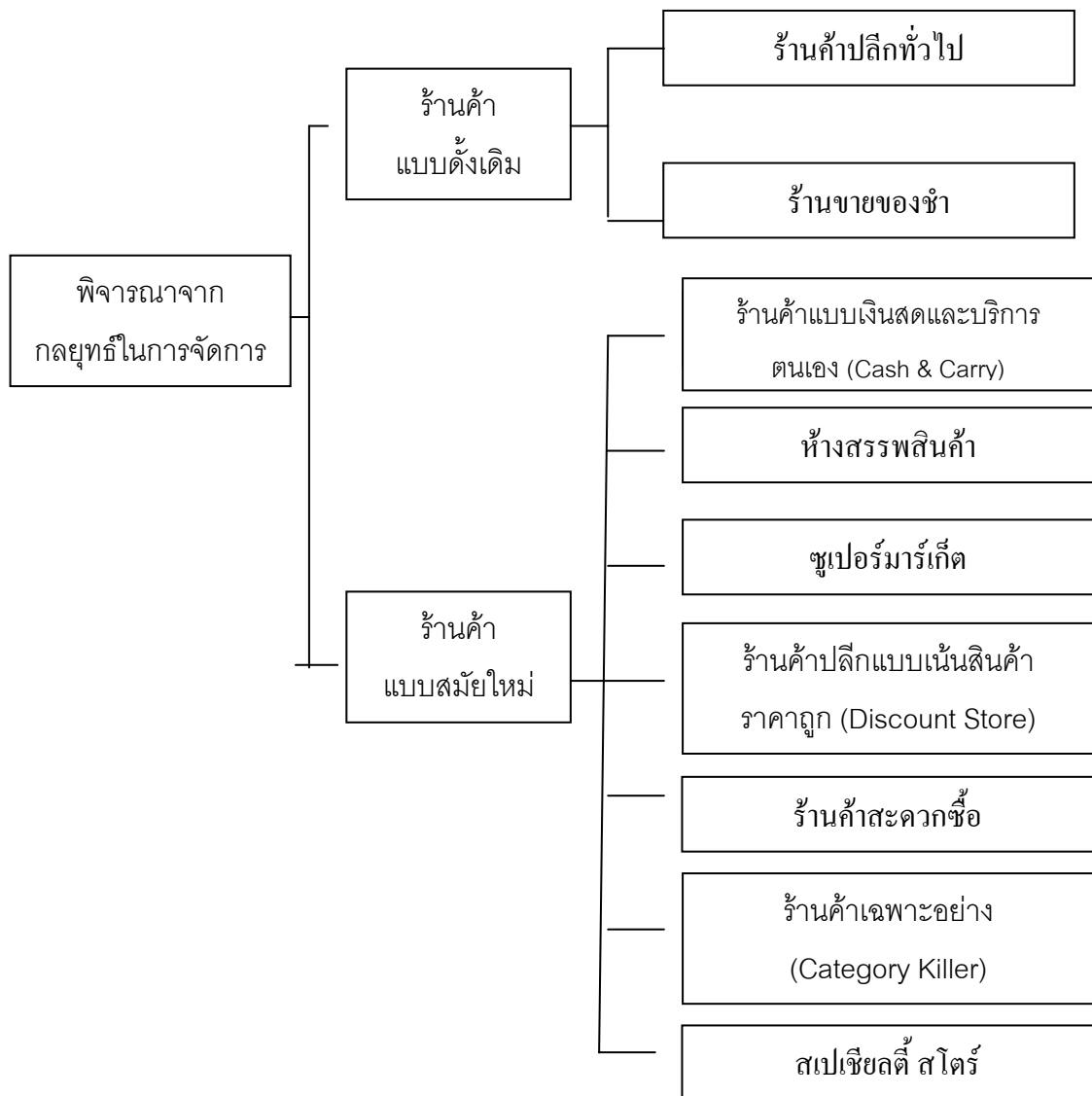
1) *ร้านค้าปลีกอิสระ* เป็นร้านค้าปลีกส่วนบุคคล หรือหุ้นส่วน หรือบางทีอาจเป็นบริษัท จำกัด การจัดการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับบุคคลคนเดียวหรือบุคคลภายในครอบครัวหรือเพื่อนฝูง ร้านค้าประเภทนี้เช่น ร้านขายของชำทั่วไป ร้านขายยา เป็นต้น การจัดตั้งง่าย ลงทุนน้อย สถานที่อาจอาศัยตึกแถวหรือห้องแถวชั้นล่าง โดยที่ส่วนใหญ่เจ้าของใช้ชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัย ด้วยเหตุนี้การบริหารงานของร้านค้าปลีกอิสระจึงมีความคล่องตัวในด้านการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสินค้าที่จะนำมาจำหน่าย การตั้งราคาและอื่น ๆ

2) *ร้านค้าปลีกแบบลูกโซ่* เป็นร้านค้าที่มีการเปิดสาขามากกว่า 1 สาขาขึ้นไป ปัจจัยสำคัญในการบริหารร้านค้าแบบลูกโซ่หรือสาขาจะต้องมีระบบแบบแผนการดำเนินการเดียวกันและจะต้องมีมาตรฐานทั้งภาพลักษณ์ของร้านค้าและการบริหารเดียวกัน ดังนั้นการบริหารร้านค้าประเภทนี้จึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายจากส่วนกลาง (Centralized Management) เช่น ภาพลักษณ์ของร้านค้าต้องเหมือนกัน สินค้าและบริการต้องเหมือนกัน แตกต่างจากร้านค้าปลีกแบบอิสระ โดยที่ร้านค้าปลีกสาขาไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ การจัดการและความคล่องตัวในการดำเนินงานมีน้อยกว่า

3) *ร้านค้าแบบแฟรนไชส์* เป็นข้อตกลงระหว่างบุคคลหรือนิติบุคคลสองคนหรือมากกว่าที่ประกอบด้วย ผู้ได้รับสิทธิในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการภายใต้รูปแบบ แผนงานหรือระบบการตลาดที่เจ้าของสิทธิ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือการดำเนินงานและการจัดการธุรกิจของแฟรนไชส์ที่จะต้องปฏิบัติตามแบบแผนหรือระบบภายใต้เครื่องหมายการค้าหรือการให้บริการที่เจ้าของกำหนดไว้ และผู้ได้รับสิทธิจะต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์การดำเนินธุรกิจในรูปแบบของค่าธรรมเนียมแฟรนไชส์และค่าบริการอื่น ๆ ตามแต่จะตกลงกันได้เป็นช่วง ๆ

4) *ร้านค้าปลีกแบบเช่าเฉพาะพื้นที่ หรือฝากขาย* ส่วนใหญ่มักนิยมใช้ในการบริหารห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ (Department Store) โดยที่ห้างสรรพสินค้ายินยอมให้เจ้าของสินค้าเข้ามาเช่าสถานที่ในบริเวณห้างสรรพสินค้าเพื่อเปิดดำเนินการจำหน่ายสินค้า โดยผู้ให้เช่าจะได้รับค่าเช่าตอบแทนตามแต่จะตกลงกัน

5) *ร้านค้าปลีกแบบสหกรณ์ร้านค้า (Retail Consumer Corporation)* การดำเนินกิจการในรูปแบบของสหกรณ์นั้น จะมีการขายหุ้นให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ผู้ซื้อหุ้นของสหกรณ์ถือว่าเป็นสมาชิกและเป็นเจ้าของร้านค้านั้นด้วย สมาชิกจะได้รับส่วนแบ่งผลกำไรโดยการจัดสรรมาจากเงินปันผล ซึ่งผลกำไรที่สมาชิกได้รับมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอัตราการซื้อของแต่ละคน

ภาพที่ 3.6 การจำแนกกลุ่มประเภทร้านค้าตามการจัดการธุรกิจหรือกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ

ที่มา : บริษัท ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น จำกัด , 2542

2.1.2 ร้านค้าปลีกจำแนกตามการจัดการธุรกิจหรือกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ ตามภาพที่

3.10 บอกได้ถึงลักษณะความแตกต่างของร้านค้าแต่ละประเภท ดังนี้

1) **ร้านค้าแบบดั้งเดิม (Traditional Trade)** ร้านค้ารูปแบบดั้งเดิมเป็นร้านค้าที่มีมาตั้งแต่ยุคแรก ๆ ของกิจการค้าปลีก มีลักษณะเป็นร้านค้าห้องแถว พื้นที่ร้านคับแคบ ไม่มีการตกแต่งหน้าร้านหรือจัดวางสินค้าอย่างเป็นหมวดหมู่ สินค้าจะวางอยู่ทั่วไปตามความสะดวกในการหยิบฉวยของเจ้าของร้าน การดำเนินธุรกิจอาจเป็นกิจการที่ดำเนินโดยเจ้าของคนเดียวหรือ

ร่วมกันจัดตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท แต่ยังมีลักษณะเป็นธุรกิจครอบครัว การบริหารงานเป็นแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ร้านค้าที่จัดอยู่ในรูปแบบการค้าแบบนี้ได้แก่

(1) ร้านขายปลีกทั่วไป เป็นร้านค้าที่มีสินค้าจำหน่ายจำนวนไม่มากแต่หลากหลายประเภท เช่น หนังสือ เครื่องเขียน สินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น ราคาสินค้าไม่แพง คุณภาพปานกลาง ร้านค้าประเภทนี้ส่วนมากตั้งอยู่ในเมืองเล็ก ๆ รวมทั้งในชนบท ที่ยังมีคนอยู่มาก เป็นร้านค้าที่เก่าแก่และมีจำนวนมากในกิจการค้าปลีก เนื่องจากใช้เงินลงทุนน้อย ค่าใช้จ่ายต่ำ

(2) ร้านขายของชำ เป็นร้านค้าปลีกที่มีอยู่ทั่วไปทุกหนแห่งไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่ค่อนข้างเงียบหรือเมืองใหญ่ ๆ ร้านขายของชำ ในแต่ละท้องถิ่นจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เช่น ร้านค้าที่ตั้งอยู่ในชุมชนจะมีของขายน้อยกว่าร้านค้าที่อยู่ในชนบทหรือหมู่บ้านที่มีร้านค้าน้อย

2) ร้านค้าสมัยใหม่ (Modern Trade)

(1) ร้านค้าแบบเงินสดและบริการตนเอง (Cash & Carry) ลักษณะของสินค้าที่จำหน่ายนั้นจะมีความหลากหลายของประเภทของสินค้าประมาณ 20,000 ถึง 30,000 รายการ โดยเน้นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการบริโภคประจำวัน มียอดการจำหน่ายหรือการหมุนเวียนค่อนข้างสูงและจะบรรจุอยู่ในหีบห่อพลาสติก (Shrink Wrap) หรือกล่อง ซึ่งในห่อหรือกล่องเหล่านั้นอาจจะมีสินค้าบรรจุอยู่เป็นโหล กลุ่มลูกค้าเป้าหมายของร้านค้าแบบเงินสดและบริการตนเองจะถูกกำหนดไว้ค่อนข้างชัดเจน ลักษณะของร้านค้าแบบเงินสดและบริการตนเองในประเทศไทย ได้แก่ แม็คโคร และเซฟโก้

(2) ห้างสรรพสินค้า (Department Store) เป็นรูปแบบการค้าปลีกขนาดใหญ่ที่มีสินค้าไว้บริการลูกค้าจำนวนมาก จัดแยกสินค้าเป็นหมวดหมู่ชัดเจน สินค้าที่อยู่ในสายผลิตภัณฑ์เดียวกันก็จะถูกจัดไว้รวมกันหรือใกล้กัน สินค้าที่จำหน่ายมักมีคุณภาพสูงและราคาค่อนข้างแพง ถ้าแจกแจงระดับของห้างสรรพสินค้าตามกลุ่มเป้าหมายสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ห้างสรรพสินค้าระดับบน เน้นลูกค้าที่มีรายได้สูง เช่น ห้างเซ็นทรัล ห้างดิเอ็มโพเรียม เป็นต้น และห้างสรรพสินค้าระดับกลาง เน้นลูกค้าที่มีรายได้ปานกลาง เช่น ห้างโรบินสัน ห้างเดอะมอลล์ เป็นต้น ถ้าแจกแจงระดับของห้างสรรพสินค้าตามขนาดของห้างสรรพสินค้าสามารถแบ่งได้เป็น ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ เช่น ห้างเซ็นทรัล เดอะมอลล์ โรบินสัน เป็นต้น ห้างสรรพสินค้าขนาดกลาง เช่น ห้างอิมพีเรียล ห้างตั้งฮั่วเส็ง เป็นต้น และห้างสรรพสินค้าขนาดเล็ก เช่น ห้างอาเซี่ยน ห้างวันเดอร์ ห้างสรรพสินค้าในต่างจังหวัด เป็นต้น

(3) ซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket) เป็นร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่เน้นจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน โดยให้ความสำคัญกับความสดใหม่และ

ความหลากหลายของสินค้า โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มอาหารทั้งสดและสำเร็จรูป เน้นการขายแบบบริการตนเอง (Self Service) เพื่อลดค่าใช้จ่าย และเน้นอัตราการหมุนเวียนที่รวดเร็วของสินค้าเพื่อลดต้นทุน ทำให้ขายสินค้าได้ในราคาที่ถูกลง และสินค้าจะได้สดใหม่เสมอ ในประเทศไทยร้านค้าปลีกประเภทซูเปอร์มาร์เก็ต มีทั้งที่ตั้งอยู่ภายในห้างสรรพสินค้าโดยเฉพาะบริเวณชั้นล่างหรือชั้นใต้ดิน เช่น ท็อปส์ของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลและโรบินสัน โฮมเฟรชมาร์ทของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์และดิเอ็มโพเรียม เป็นต้น ส่วนซูเปอร์มาร์เก็ตที่ตั้งแยกออกมาจากห้างสรรพสินค้า ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ฟู้ดแลนด์ วิลล่า ฟู้จี้ ฟู้ดโลอัน เป็นต้น

(4) ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูก (Discount Store) เป็นร้านค้าปลีกที่นำเอาหลักการของร้านค้าปลีกซูเปอร์มาร์เก็ตมาใช้ คือไม่มีพนักงานขายมาดูแลหรือบริการลูกค้า ผู้ซื้อต้องบริการตนเอง โดยร้านค้านี้มีอุปกรณ์ช่วยขาย ได้แก่ ตะกร้า และรถเข็นจัดไว้ให้ สินค้าที่จำหน่ายเป็นสินค้าทั่วไป ไม่จำเป็นต้องเป็นสินค้าที่ขายได้รวดเร็วเป็นหลัก หรือสินค้าที่สร้างผลกำไรได้มาก เน้นขายสินค้าราคาถูก คุณภาพปานกลาง ไม่มียี่ห้อดัง กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือ ผู้ที่มีรายได้ระดับปานกลางถึงระดับต่ำ ในปัจจุบันดิสคานต์สโตร์ในประเทศไทยมี 2 รูปแบบ คือ ซูเปอร์เซ็นเตอร์ (Super Center) เป็นร้านค้าปลีกตามแนวความคิดการค้าของสหรัฐอเมริกา เน้นจำหน่ายสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มเป็นหลัก รวมทั้งเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ และนำอาหารมาจำหน่ายเพิ่มเติมเป็นสินค้าเสริม เช่น บิ๊กซี โลตัส เป็นต้น และไฮเปอร์มาร์เก็ต (Hyper Market) เป็นร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ มีสินค้าที่หลากหลายถึง 30,000 ชนิด นับตั้งแต่สินค้าอุปโภคบริโภค รวมทั้งสินค้าที่จำเป็นเช่นเดียวกับซูเปอร์สโตร์ แต่ที่แตกต่างคือเน้นจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารเป็นสินค้าหลักและจำหน่ายสินค้าประเภทเสื้อผ้าเสริมเล็กน้อยการบริหารงานจะสลับซับซ้อนกว่าร้านทั่วไป เพราะต้องมีต้นทุนที่ต่ำและมีการจัดการที่ใช้ค่าใช้จ่ายน้อย เช่น คาร์ฟูร์ โอซอน เป็นต้น

(5) ร้านค้าสะดวกซื้อ (Convenience Store) เป็นร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน รวมทั้งอาหารและเครื่องดื่มประเภทฟาสฟู๊ดส์ มีสินค้าหลากหลายแต่ไม่หลากหลายเหมือนซูเปอร์มาร์เก็ตและมีจำนวนแต่ละยี่ห้อไม่มากนัก ราคาสินค้าโดยทั่วไปจะสูงกว่าราคาในซูเปอร์มาร์เก็ต เน้นการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า ทำเลที่ตั้งมักจะอยู่ในแหล่งชุมชน ตามป้ายรถเมล์ โรงเรียน โรงพยาบาล เวลาในการให้บริการลูกค้า ซึ่งมักจะเปิดบริการ 24 ชั่วโมง หรือเปิดให้บริการเป็นเวลานาน เช่น 7.00 – 22.00 น. กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นลูกค้าประจำที่มีที่พักหรือที่ทำงานบริเวณใกล้เคียงกับร้านค้า เช่น ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ร้าน AM PM ร้านซีเล็กซึ่งเปิดในปีน้ำมันเชลล์ ร้านไทยเกอร์มาร์ท ซึ่งเปิดในปีน้ำมันเอสโซ่

(6) ร้านค้าเฉพาะอย่าง (Category Killer) เป็นร้านค้าปลีกที่จำหน่ายสินค้าเฉพาะสายผลิตภัณฑ์เดียว แต่มีหลากหลายยี่ห้อ คุณภาพ ขนาด และสีให้เลือกได้มากจำหน่ายในราคาที่ถูกลง กลุ่มลูกค้าเป้าหมายคือผู้บริโภคที่สนใจสินค้าเฉพาะด้าน เช่น พาวเวอร์บาย เป็นร้านค้าที่จำหน่ายเฉพาะสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า ซูเปอร์สปอร์ตเป็นร้านค้าที่จำหน่ายเฉพาะสินค้าเครื่องกีฬา

(7) สเปเชียลตี้ สโตร์ (Specialty Store) เป็นร้านค้าปลีกที่จำหน่ายสินค้าจำนวนจำกัดไม่กี่ประเภทเฉพาะสินค้าที่มีลักษณะพิเศษจริง ๆ หรือสินค้าที่จำหน่ายมีไม่กี่อย่าง จึงสามารถจัดหาสินค้าแบบแปลก ๆ มาจำหน่าย หรืออาจเป็นร้านค้าที่จำหน่ายสินค้านำสมัย สินค้าตามแบบนิยม ร้านค้าประเภทนี้ในไทย ได้แก่ มาร์คแอนด์สเปนเซอร์, วัตสัน, Boots เป็นต้น

จากรูปแบบของการค้าปลีกแต่ละประเภทดังกล่าว สามารถจำแนกตามกลยุทธ์การค้าเน้นธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะของสินค้าและบริการ ราคา รวมทั้งรายละเอียดทางด้านขนาดและทำเลที่ตั้งของร้านค้าตามตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ลักษณะของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่แต่ละประเภท

ประเภทธุรกิจ	กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย	ขนาดพื้นที่ขาย(ตารางเมตร)	จำนวนสินค้า (รายการ)	ประเภทสินค้า	ทำเลที่ตั้ง	กลยุทธ์การแข่งขันที่ใช้
ร้านค้าแบบ Cash & Carry	บริษัท, ร้านค้า, หน่วยงาน ต่าง ๆ	10,000 – 20,000	20,000 – 30,000	สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ประจำวัน	ชานเมือง	ราคาถูก
ห้างสรรพสินค้า	บุคคลทั่วไป	20,000 – 40,000	มากกว่า 30,000	สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ประจำวัน	แหล่งชุมชน	บริการและการเลือกซื้อสินค้าได้ครบทุกประเภท
ซูเปอร์มาร์เก็ต	บุคคลทั่วไป	2,000 – 5,000	5,000 – 8,000	สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ประจำวัน	แหล่งชุมชน	ความสะดวกสบาย, ความสดของอาหาร
ซูเปอร์เซ็นเตอร์ไฮเปอร์มาร์เก็ต	บุคคลทั่วไป	10,000 – 30,000	มากกว่า 30,000	สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ประจำวัน	ชานเมือง	ราคาถูก
ร้านค้าสะดวกซื้อ	บุคคลทั่วไป	100 – 300	1,000 – 5,000	สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ประจำวัน	แหล่งชุมชน	ความสะดวกด้านเวลาและสถานที่
ร้านค้าเฉพาะอย่าง	บุคคลทั่วไปและธุรกิจขนาดย่อม	2,000 – 5,000	น้อยกว่า 3,000	สินค้าเฉพาะอย่าง	แหล่งชุมชนและย่านธุรกิจ	ราคา
สเปเชียลตี้สโตร์	บุคคลทั่วไปและธุรกิจขนาดย่อม	2,000 – 5,000	น้อยกว่า 3,000	สินค้านิชเฉพาะพิเศษ	แหล่งชุมชนและย่านธุรกิจ	ลักษณะเฉพาะของสินค้าที่จำหน่าย

ที่มา : เพ็ญธิดา คงแก้ว “พฤติกรรมการใช้บริการห้างสรรพสินค้าของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดสระบุรี” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2546

และสามารถจำแนกรายชื่อผู้ประกอบการค้าปลีกชั้นนำในปัจจุบันตามประเภทของ
ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดใหญ่ที่สำคัญจำแนกตามประเภทการค้าปลีก

ประเภทธุรกิจ	ชื่อธุรกิจ
1. Cash & Carry	- แม็ค โคร - เซฟโก้
2. Department Store	- เซ็นทรัล - เดอะมอลล์ - โรบินสัน
3. Supermarket	- ท็อปส์ - ชันนี่ส์ - ฟู้ดแลนด์
4. Super Center	- บิ๊กซี - โลตัส
5. Hyper Market	- คาร์ฟูร์ - โอซอน
6. Convenience Store	- เซเว่น อีเลฟเว่น - เอเอ็ม / พีเอ็ม - แฟมิลี่ มาร์ท
7. Category Killer	- เพาเวอร์บาย - Office Depot - Super Sports - Makro Office Center
8. Special Store	- วัตสัน - Mark & Spensor - Boots

ที่มา: เพ็ญธิตา คงแก้ว “พฤติกรรมการใช้บริการห้างสรรพสินค้าของประชาชนในอำเภอเมือง
จังหวัดสระบุรี” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2546

2.3 จำนวนสาขาของเทสโก้ โลตัสทั่วประเทศ จำนวน 59 สาขา ประกอบด้วยสาขาใน
กรุงเทพฯ ๓ 29 สาขา และสาขาต่างจังหวัด 30 สาขา ดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 จำนวนสาขาของเทสโก้ โลตัสทั่วประเทศ

สาขาในกรุงเทพมหานคร	สาขาต่างจังหวัด
1. สาขาแจ้งวัฒนะ	1. สาขากาญจนบุรี
2. สาขาซีคอนแอสควร์	2. สาขาขอนแก่น
3. สาขาบางแค	3. สาขาจันทบุรี
4. สาขาบางใหญ่	4. สาขาชลบุรี
5. สาขาบางนาตราด	5. สาขาเชียงใหม่
6. สาขาบางกะปิ	6. สาขาเชียงใหม่ กาดคำเที่ยง
7. สาขาบางปะกอก	7. สาขาตรัง
8. สาขาประชาชื่น	8. สาขานครปฐม
9. สาขาพระราม 2	9. สาขานครราชสีมา
10. สาขาพระราม 3	10. สาขานครศรีธรรมราช
11. สาขาพระราม 4	11. สาขาพัทลุง
12. สาขาฟอร์จูน	12. สาขาพัทลุงเหนือ
13. สาขามีนบุรี	13. สาขาพิษณุโลก
14. สาขารามอินทรา – ออฉรงค์	14. สาขาภูเก็ต
15. สาขารัตนาธิเบศร์	15. สาขามหาชัย
16. สาขาลาดพร้าว – ถนนพหลโยธิน	16. สาขาระยอง
17. สาขาศรีนครินทร์	17. สาขาเกาะสมุย
18. สาขาสุขาภิบาล 1	18. สาขาสระบุรี
19. สาขาสุขุมวิท 50	19. สาขาสุพรรณบุรี
20. สาขาหลักสี่	20. สาขาสุราษฎร์ธานี
21. สาขารามอินทรา	21. สาขาหาดใหญ่
22. สาขาลาดพร้าว 120	22. สาขาอุรุษยา
23. สาขาวิภาวดี	23. สาขาอุดรธานี
24. สาขาเสนานิคม	24. สาขาอุบลราชธานี
25. สาขาสุขาภิบาล	25. สาขาหนองคาย
26. สาขาสุทธิสาร	26. สาขามุกดาหาร
27. สาขาอารีย์	27. สาขาร้อยเอ็ด
28. สาขาเอกมัย	28. สาขาชัยนาท
29. สาขาพญาเพชร	29. สาขาราชบุรี
	30. สาขาลำปาง

ที่มา : <http://www.tescolotus.net/> [เข้าถึง 4 ธันวาคม 2546]

2.4 จำนวนสาขาของคาร์ฟูร์ทั่วประเทศ จำนวน 19 สาขา ประกอบด้วยสาขาใน
กรุงเทพฯ ๗ 17 สาขา และสาขาต่างจังหวัด 2 สาขา ดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 จำนวนสาขาของคาร์ฟูร์ทั่วประเทศ

สาขาในกรุงเทพมหานคร	สาขาต่างจังหวัด
1. สาขาสุขาภิบาล 3	1. สาขาเชียงใหม่
2. สาขาศรีนครินทร์	2. สาขาพัทธยา
3. สาขาสุวินทวงศ์	
4. สาขาบางใหญ่	
5. สาขารังสิต	
6. สาขาเพชรเกษม	
7. สาขารามอินทรา	
8. สาขาแจ้งวัฒนะ	
9. สาขารัตนาธิเบศร์	
10. สาขาพระราม 4	
11. สาขาบางแค	
12. สาขารัชดาภิเษก	
13. สาขาบางบอน	
14. สาขาบางปะกอก	
15. สาขาอ่อนนุช	
16. สาขาสำโรง	
17. สาขาลาดพร้าว	

ที่มา : <http://www.carrefour.co.th> [เข้าถึง 5 มกราคม 2547]

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์ชนิดราคาต่าง ๆ ที่ใช้หมุนเวียนอยู่ใน
ปัจจุบันและธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทยทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการต่าง ๆ
เกี่ยวกับเหรียญกษาปณ์และรูปแบบของของธุรกิจค้าปลีก ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเพิ่มเติมใน
การศึกษาความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูก และเพื่อปรับปรุง
พัฒนาระบบการให้บริการจ่ายแลกเหรียญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะจำแนกเนื้อหาออกเป็น 3 เรื่องด้วยกัน คือ แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่เรียบเรียงในบทที่ 2 เป็นการศึกษาในระดับมหภาค สำหรับการศึกษาในรายงานนี้จะเป็นการศึกษาในระดับจุลภาคโดยศึกษาความต้องการถือเงินจากปัจจัยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่คาดหวังเพื่อนำมาใช้ประกอบการพยากรณ์ในการขอใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัด ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดต่อครั้งและจำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ไปขอแลกเหรียญกษาปณ์

สำหรับตัวแปรอัตราดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนในการถือเงินไม่ได้นำมาร่วมพิจารณาเนื่องจากความต้องการถือเงินในการศึกษารั้งนี้เฉพาะกรณีเหรียญกษาปณ์ซึ่งเป็นเพียงส่วนน้อยในปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (ดูสัดส่วนของเหรียญกษาปณ์ต่อธนบัตรที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจตารางภาคผนวก ก.) และเป็นการศึกษาจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในช่วงเวลาเดียวจึงไม่มีความแตกต่างในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย

ในการศึกษานี้พิจารณาถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการถือเงินหรือความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Dc = f(R, E, N)$$

สามารถสร้างแบบจำลองในการศึกษาได้ดังนี้

$$Dc = \beta_0 + \beta_1(R) + \beta_2(E) + \beta_3(N) + U$$

โดยที่ Dc = ความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์

R = ปริมาณธุรกรรมหรือปริมาณการค้าโดยใช้สัณติรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่คาดหวัง

E = ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดต่อครั้ง

N = จำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ไปขอแลกเหรียญกษาปณ์

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล จะจำแนกเป็นสองส่วน คือ

1.2.1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าสถิติเบื้องต้น เช่น การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการแลกเปลี่ยนวิทยุขาข่ายกับสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 การวิเคราะห์โดยการใส่สมการถดถอยพหุคูณ และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด OLS โดยกำหนดแบบจำลองให้อยู่ในรูปสมการถดถอย ดังนี้

$$\ln(Dc) = \beta_0 + \beta_1(\ln R) + \beta_2(\ln E) + \beta_3(\ln N) + U$$

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

2.1.1 จำนวนร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการแลกเปลี่ยนวิทยุขาข่ายกับสำนักงานคลังจังหวัด

2.1.2 เหตุผลและความจำเป็นที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างใช้บริการแลกเปลี่ยนวิทยุขาข่ายกับสำนักงานคลังจังหวัด

2.1.3 ช่วงเวลาที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างใช้บริการแลกเปลี่ยนวิทยุขาข่ายกับสำนักงานคลังจังหวัด

2.1.4 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งในการใช้บริการแลกเปลี่ยนวิทยุขาข่ายกับสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง

2.1.5 วิธีการเดินทางไปใช้บริการแลกเปลี่ยนวิทยุขาข่ายกับสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง

2.1.6 จำนวนวิทยุขาข่ายชนิดราคาต่าง ๆ ที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดต่อครั้งที่ไปใช้บริการแลกเปลี่ยนวิทยุขาข่ายกับสำนักงานคลังจังหวัด

2.2 ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์โดยการใส่สมการถดถอย

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแปลงโดยใช้ค่าต่ำสุดของช่วงที่มีจำนวนมากกว่า และค่าสูงสุดของช่วงที่มีจำนวนน้อยกว่าตามแบบสอบถาม ส่วนของข้อมูลที่อยู่ในช่วงที่มีค่าระหว่างค่าหนึ่งถึงค่าหนึ่งใช้วิธีการหาจุดกึ่งกลางชั้น (mid – point) (มัลลิกา บุนนาค 2542 : 29) เพื่อให้ได้ตัวเลขของแต่ละช่วงข้อมูล และนำค่าจุดกึ่งกลางชั้นมาใช้เป็นข้อมูลตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระในการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด OLS ในแบบจำลองที่อยู่ในรูปของสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ดังนี้

2.2.1 ตัวแปรตาม คือ จำนวนเงินที่ต้องการหรือที่ขอแลกเหรียญกษาปณ์ต่อครั้ง (Dc) เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถาม มีผลการคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้น ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรตาม (Dc)

ช่วงข้อมูลตามแบบสอบถาม	ค่าจุดกึ่งกลางชั้น
1. ต่ำกว่า – 10,000.00 บาท (ใช้ค่าสูงสุดของช่วง)	10,000 25,000.50
2. ระหว่าง 10,001.00 – 40,000.00 บาท	55,000.50
3. ระหว่าง 40,001.00 – 70,000.00 บาท	85,000.50
4. ระหว่าง 70,001.00 – 100,000.00 บาท	100,000.00
5. มากกว่า 100,000.00 บาท (ใช้ค่าต่ำสุดของช่วง)	

2.2.2 ตัวแปรอิสระ ในการศึกษานี้ใช้ตัวแปรอิสระ ดังนี้

1) ปริมาณธุรกรรม หรือปริมาณการค้า (R) ใช้ข้อมูลสถิติรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างที่คาดหวังเพื่อใช้ประกอบการพยากรณ์ในการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัด มีผลการคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้น ดังตารางที่ 4.2

2) ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดโดยเฉลี่ยต่อครั้งของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง (E) เนื่องจากในการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดแต่ละครั้งไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการแลกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจึงเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่ารถรับจ้าง ค่าเบี้ยเลี้ยงพิเศษพนักงาน เป็นต้น มีผลการคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้น ดังตารางที่ 4.3

3) จำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างไปขอแลกเหรียญกษาปณ์ (N) มีผลการคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้น ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.2 ผลการคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรอิสระ (R)

ช่วงข้อมูลตามแบบสอบถาม	ค่าจุดกึ่งกลางชั้น
1. น้อยกว่า 10,000,000.00 บาท (ใช้ค่าสูงสุดของช่วง)	10,000,000.00
2. ระหว่าง 10,000,001.00 – 20,000,000.00 บาท	15,000,000.50
3. ระหว่าง 20,000,001.00 – 50,000,000.00 บาท	35,000,000.50
4. ระหว่าง 50,000,001.00 – 100,000,000.00 บาท	75,000,000.50
5. ระหว่าง 100,000,001.00 – 200,000,000.00 บาท	150,000,000.50
6. ระหว่าง 200,000,001.00 – 300,000,000.00 บาท	250,000,000.50
7. ระหว่าง 300,000,001.00 – 400,000,000.00 บาท	350,000,000.50
8. ระหว่าง 400,000,001.00 – 500,000,000.00 บาท	450,000,000.50
9. มากกว่า 500,000,000.00 บาท (ใช้ค่าต่ำสุดของช่วง)	500,000,000.00

ตารางที่ 4.3 ผลการคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรอิสระ (E)

ช่วงข้อมูลตามแบบสอบถาม	ค่าจุดกึ่งกลางชั้น
1. น้อยกว่า 500.00 บาท (ใช้ค่าสูงสุดของช่วง)	500.00
2. ระหว่าง 501.00 – 1,000.00 บาท	750.50
3. ระหว่าง 1,001.00 – 1,500.00 บาท	1,250.50
4. มากกว่า 1,500.00 บาท (ใช้ค่าต่ำสุดของช่วง)	1,500.00

ตารางที่ 4.4 ผลการคำนวณค่าจุดกึ่งกลางชั้นตัวแปรอิสระ (N)

ช่วงข้อมูลตามแบบสอบถาม	ค่าจุดกึ่งกลางชั้น
1. ระหว่าง 1-2 ครั้ง / เดือน	1.5
2. ระหว่าง 3-4 ครั้ง / เดือน	3.5
3. ระหว่าง 5-6 ครั้ง / เดือน	5.5
4. มากกว่า 6 ครั้ง / เดือน (ใช้ค่าต่ำสุดของช่วง)	6

และสามารถสรุปค่าจุดกึ่งกลางของตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สรุปค่าจุดกึ่งกลางของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา

จำนวน ตัวอย่าง	จำนวนเงินแลก (Dc) (บาท)	รายได้ (R) (ล้านบาท)	ค่าใช้จ่าย (E) (บาท)	จำนวนครั้ง (N)
1	100,000.00	150.50	500.00	5.5
2	85,000.50	75.50	500.00	5.5
3	10,000.00	10.00	500.00	3.5
4	55,000.50	35.50	500.00	3.5
5	85,000.50	75.50	500.00	3.5
6	55,000.50	10.00	500.00	1.5
7	85,000.50	75.50	500.00	3.5
8	85,000.50	75.50	500.00	3.5
9	85,000.50	75.50	750.50	3.5
10	85,000.50	75.50	750.50	3.5
11	10,000.00	10.00	750.50	1.5
12	10,000.00	10.00	500.00	3.5
13	85,000.50	150.50	500.00	5.5
14	85,000.50	75.50	500.00	3.5
15	85,000.50	150.50	500.00	5.5
16	85,000.50	75.50	500.00	3.5
17	85,000.50	75.50	500.00	5.5
18	55,000.50	75.50	500.00	3.5
19	85,000.50	150.50	500.00	3.5
20	55,000.50	35.50	500.00	3.5
21	100,000.00	150.50	500.00	5.5
22	100,000.00	75.50	750.50	1.5
23	100,000.00	10.00	500.00	1.5
24	85,000.50	10.00	500.00	1.5
25	100,000.00	150.50	500.00	3.5

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด มีข้อมูลในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 กลุ่มประชากรทั้งหมด คือ ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูก เฉพาะประเภท ซูเปอร์เซ็นเตอร์ไฮเปอร์มาร์เก็ต ซึ่งจำหน่ายสินค้าประเภทสินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และมีแหล่งที่ตั้งแถบชานเมือง ได้แก่ เทสโก้ โลตัส บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ คาร์ฟูร์ และโอชอง ตามรายละเอียดการจำแนกรูปแบบธุรกิจค้าปลีก ตารางที่ 3.5 และตารางที่ 3.6

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกที่มีการขยายสาขามากเป็นอันดับต้น ๆ (ตารางที่ 1.1) ได้แก่ เทสโก้ โลตัส และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์เฉพาะสาขาต่างจังหวัด เนื่องจากต้องการศึกษาความต้องการถือเหรียญกษาปณ์จากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด ซึ่งสำนักงานคลังจังหวัดจะตั้งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่จะมีสำนักงานคลังอำเภอตั้งอยู่ด้วย เช่น จังหวัดนครราชสีมา มีสำนักงานคลังจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานคลังอำเภอบัวใหญ่ และสำนักงานคลังอำเภอภูเขียว เป็นต้น

ดังนั้นจึงเลือกร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะสาขาต่างจังหวัดคือเทสโก้ โลตัส จำนวน 30 สาขา และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำนวน 19 สาขา รวม 49 สาขา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลการขยายสาขาของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกประเภทซูเปอร์เซ็นเตอร์ไฮเปอร์มาร์เก็ตกลุ่มประชากรในตารางที่ 3.7 ตารางที่ 3.8 และรูปที่ 3.8 แล้วนั้นจำนวนสาขาต่างจังหวัดของกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 42.98 ของจำนวนสาขาซูเปอร์เซ็นเตอร์ไฮเปอร์มาร์เก็ตทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 96.08 ของจำนวนสาขาของซูเปอร์เซ็นเตอร์ไฮเปอร์มาร์เก็ตสาขาต่างจังหวัด ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อจำนวนประชากร

รายการ	จำนวนสาขา ทั่วประเทศ	จำนวนสาขา ต่างจังหวัด
จำนวนซูเปอร์มาร์เก็ตไฮเปอร์มาร์เก็ตรวม	114	51
ร้อยละของจำนวนตัวอย่างต่อจำนวน ประชากรรวม ดังนี้		
- เทสโก้ โลตัส 30 สาขา		
- บิ๊กซี 19 สาขา		
รวม 49 สาขา	42.98	96.08

ที่มา : ประมวลจากตารางที่ 3.7 ตารางที่ 3.8 และภาพที่ 3.8

3.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ได้เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดกรอบแนวคิดและผังการสร้งแบบสอบถามจากเนื้อหาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างบางสาขาเพื่อตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้องครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ แบบสอบถามในการศึกษาจึงประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการขอแลกเหรียญกษาปณ์ ถามเกี่ยวกับวันที่เปิดดำเนินกิจการ ความจำเป็นในการใช้เหรียญกษาปณ์ สถานที่ขอแลก สาเหตุที่ขอแลกเหรียญกษาปณ์ ที่สำนักงานคลังจังหวัดวิธีการระยะเวลาการแจ้งความประสงค์ในการขอแลก ข้อมูลที่ใช้ประกอบการวางแผนการขอแลก สถิติรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนที่คาดหวังเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเพื่อขอแลก การเปิดบริการเครดิตของห้าง ฯ จำนวนวันที่ให้เครดิต และการคาดการณ์การแลกเหรียญกษาปณ์เมื่อจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น มีลักษณะคำถามแบบปิดให้เลือกตอบ 1 คำตอบ จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางและระยะเวลาในการไปขอแลกเหรียญกษาปณ์ ถามข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลา ระยะเวลา วิธีการเดินทางไปขอแลกเหรียญกษาปณ์ ระยะทางถึงสำนักงานคลังจังหวัด ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อครั้งที่ต้องจ่าย และจำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ไปขอแลกเหรียญกษาปณ์ มีลักษณะคำถามแบบปิดให้เลือกตอบ 1 คำตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลจำนวนเงินและชนิดราคาของเหรียญกษาปณ์ที่ไปขอแลก ถ้าม
เกี่ยวกับจำนวนเงินที่ขอแลกต่อครั้ง และรายละเอียดเหรียญกษาปณ์ชนิดราคาต่าง ๆ ที่ต้องการ
มีลักษณะคำถามแบบปิดให้เลือกตอบ 1 คำตอบ จำนวน 2 ข้อ

3.3 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างคือ
เทสโก้ โลตัส สาขาต่างจังหวัด จำนวน 30 สาขา และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาต่างจังหวัด
จำนวน 19 สาขา โดยใช้เวลาในการส่งและติดตามแบบสอบถามในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน
2547

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมาจากที่ส่งไปทั้งหมด
49 ฉบับ ได้รับตอบกลับมา 33 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 67.35 ของแบบสอบถามทั้งหมด และเก็บ
ข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถามนำมาแปลงข้อมูลเพื่อบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS for Windows โดยแยกเป็นข้อมูลที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา
และวิเคราะห์โดยการใส่สมการถดถอยพหุคูณ

บทที่ 5

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะนำเสนอผลการศึกษาซึ่งแบ่งเป็นผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด และโดยการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกเหล่านี้จากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัด ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด

จากการศึกษาพบว่าจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังสาขาของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 49 ฉบับได้รับตอบกลับมา 33 ฉบับมีแบบสอบถาม 3 ฉบับที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ จึงมีแบบสอบถามที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา 30 ฉบับหรือคิดเป็นร้อยละ 61.22 ของแบบสอบถามทั้งหมด และมีแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ 25 ฉบับหรือคิดเป็นร้อยละ 51.02 ของแบบสอบถามทั้งหมด นำมาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด ดังนี้

1.1 จำนวนห้างสรรพสินค้ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัด พบว่ามีจำนวน 22 แห่งหรือร้อยละ 66.70 ที่ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัดและจำนวน 8 แห่งหรือร้อยละ 24.20 ที่ไม่ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัด ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 จำนวนร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างที่ขอใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์

จำนวนร้าน ๆ ที่ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
แลก	22	66.7
ไม่แลก	8	24.2
ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	9.1
รวม	33	100

1.2 เหตุผลและความจำเป็นที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างใช้บริการ แลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัด จากการศึกษาพบว่าสาเหตุหลักที่ห้าง ฯ ใช้บริการ แลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัดคือมีเหรียญกษาปณ์ให้เลือกทุกชนิดราคา ในขณะที่ เหตุผล ประการสุดท้าย คือ การได้รับแจ้งจากสาขาอื่น ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 สาเหตุที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างขอใช้บริการ แลกเหรียญกษาปณ์

สาเหตุการให้บริการแลกเหรียญกษาปณ์	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
มีเหรียญกษาปณ์ให้เลือกทุกชนิดราคา	14	42.4
ได้รับแจ้งจากสาขาอื่น	1	3.0
สะดวกในการเดินทาง	4	12.1
สาเหตุอื่น ๆ	6	18.2
ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม	33	100

และร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้บริการแลก เหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัดเป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุด ร้อยละ 81.80 ดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 ความจำเป็นของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการ แลกเหรียญกษาปณ์

ความจำเป็นในการให้บริการแลกเหรียญกษาปณ์	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
จำเป็นมากที่สุด	27	81.8
จำเป็นมาก	3	9.1
ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	9.1
รวม	33	100

1.3 ช่วงเวลาที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืมกับสำนักงานคลังจังหวัด พบว่าช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่ไปใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืมกับสำนักงานคลังจังหวัด ได้แก่ ช่วงเวลา 13.00 – 15.00 น. ในขณะที่ช่วงเวลาที่ไม่ไปใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืมกับสำนักงานคลังจังหวัดน้อยที่สุด คือ ช่วงเวลาหลังจาก 15.00 น. ดังตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 ช่วงเวลาที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างที่ขอใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืม

ช่วงเวลาใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืม	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
08.30 – 10.00 น.	3	9.1
10.01 – 12.00 น.	9	27.3
13.00 – 15.00 น.	11	33.3
หลังจาก 15.00 น.	2	6.1
ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม	33	100

1.4 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งในการใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืมกับสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ใช้เวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งน้อยกว่า 1 ชั่วโมงมีเพียงส่วนน้อยที่ใช้เวลามากกว่า 2 ชั่วโมง ดังตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืม

ระยะเวลาที่ใช้บริการแลกเปลี่ยนหรือยืม	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	13	39.4
1-2 ชั่วโมง	9	27.3
มากกว่า 2 ชั่วโมง	3	9.1
ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม	33	100

1.5 วิธีเดินทางไปใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกรวมตัวอย่าง พบว่าในการเดินทางไปใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจากสำนักงานคลังจังหวัดส่วนใหญ่เดินทางไปโดยการนำรถส่วนตัวของตัวเอง มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้รถรับจ้าง ดังตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 วิธีเดินทางไปใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับสำนักงานคลังจังหวัดของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกรวมตัวอย่าง

วิธีเดินทางไปใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
รถยนต์ของตนเอง	24	72.7
รถประจำทาง / รถรับจ้าง	1	3.0
ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม	33	100

1.6 จำนวนเหรียญกษาปณ์ชนิดราคาต่าง ๆ ที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกรวมตัวอย่างต้องการมากที่สุดต่อครั้งที่ไปใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับสำนักงานคลังจังหวัด พบว่าต้องการเหรียญสี่บาทสตางค์มากกว่า 3,000 บาท ร้อยละ 60.60 ต้องการเหรียญห้าบาทสตางค์มากกว่า 6,000 บาท ร้อยละ 36.40 ต้องการเหรียญหนึ่งบาทมากกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 60.60 ต้องการเหรียญห้าบาทมากกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 48.50 และต้องการเหรียญสิบบาทมากกว่า 60,000 บาท ถึงร้อยละ 54.50 ดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 ความต้องการเหรียญกษาปณ์ชนิดราคาต่าง ๆ ของร้านค้าปลีกแบบเน้น
สินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดราคา	จำนวนเหรียญกษาปณ์ที่ต้องการ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
ยี่สิบห้าสตางค์	1,001 – 2,000 บาท	2	6.1
	2,001 – 3,000 บาท	3	9.1
	มากกว่า 3,000 บาท	20	60.6
	ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม		33	100
ห้าสิบบาท	2,001 – 4,000 บาท	7	21.2
	4,001 – 6,000 บาท	6	18.2
	มากกว่า 6,000 บาท	12	36.4
	ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม		33	100
หนึ่งบาท	5,001 – 10,000 บาท	1	3.0
	10,001 – 15,000 บาท	4	12.1
	มากกว่า 15,000 บาท	20	60.6
	ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม		33	100
ห้าบาท	10,001 – 20,000 บาท	4	12.1
	20,001 – 30,000 บาท	5	15.2
	มากกว่า 30,000 บาท	16	48.5
	ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม		33	100
สิบบาท	20,001 – 40,000 บาท	2	6.1
	40,001 – 60,000 บาท	5	15.2
	มากกว่า 60,000 บาท	18	54.5
	ไม่ตอบแบบสอบถาม	8	24.2
รวม		33	100

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ ซึ่งประกอบด้วยผลการประมาณค่าพารามิเตอร์และการทดสอบค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามในแบบจำลองในรูปของสมการถดถอยพหุคูณ และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด แสดงในตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 ผลการวิเคราะห์ความต้องการถือเหรียญกษาปณ์

ตัวแปรอิสระ	$\hat{\beta}$	t	p – value	VIF
R	.793	5.912	.000	2.109
E	-1.472	-2.116	.046	1.262
N	-1.107	-3.350	.003	2.424

ค่า t – statistics ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

R Square = 0.642

Adjusted R Square = 0.591

F = 12.559

Durbin-Watson = 1.929

หรือเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\ln(Dc) = 18.493 + 0.793 \ln R - 1.472 \ln E - 1.107 \ln N$$

จากตารางที่ 5.8 พบว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยพหุคูณที่ประมาณขึ้นได้แก่ ปริมาณธุรกรรมหรือปริมาณการค้าของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่คาดหวังเพื่อใช้ประกอบการพยากรณ์ในการแลกเหรียญกษาปณ์ (R) ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดต่อครั้งของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง (E) และจำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างไปขอแลกเหรียญกษาปณ์ (N) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามหรือความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด (Dc) ได้ร้อยละ 59.10 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 40.90 เป็นผลจากตัวแปรอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับความต้องการถือเหรียญกษาปณ์แต่ไม่ได้อยู่ในแบบจำลองในการศึกษาครั้งนี้หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน สอดคล้องกับผลการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่า

สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวพร้อมกันโดยใช้ตัวสถิติ F ที่พบว่าค่า F ที่ได้สูงกว่าค่า F จากตาราง คือ $F_{4,20}$ (2.87) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % นั่นคือมีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในแบบจำลองความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ในรูปสมการถดถอยพหุคูณอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์และการทดสอบค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามในแบบจำลองความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ที่ศึกษา พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

2.1 สัมประสิทธิ์ของตัวแปรปริมาณธุรกรรมหรือปริมาณการค้าของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่คาดหวัง (R) มีค่ามากกว่าศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเห็นได้จากค่า p - value (0.000) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่ารายได้มีความสัมพันธ์ในทางบวกหรือในทางเดียวกันกับความต้องการ ถือเงิน

2.2 สัมประสิทธิ์ของตัวแปรค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์ จากสำนักงานคลังจังหวัดต่อครั้งของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง (E) มีค่าน้อยกว่าศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเห็นได้จากค่า p - value (0.046) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต่อครั้งในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัดมีความสัมพันธ์ในทางลบ หรือในทางตรงกันข้าม

2.3 สัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างไปขอแลกเหรียญกษาปณ์ (N) มีค่าน้อยกว่าศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเห็นได้จากค่า p - value (0.003) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่าจำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่างไปขอแลกเหรียญกษาปณ์มีความสัมพันธ์ในทางลบ หรือในทางตรงกันข้าม

ในส่วนของการทดสอบเกี่ยวกับตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ในการศึกษาครั้งนี้พิจารณาจากค่า VIF (variance-inflation factor) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวซึ่งอยู่ในเกณฑ์ทั่วไป คือน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีปัญหา Multicollinearity และการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์กันของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) จากค่า D.W. หรือ Durbin - Watson Test พบว่าค่า D.W. อยู่ในช่วงที่แสดงให้เห็นว่าตัวคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กัน (D.W. มากกว่า $d_u = 1.77$ แต่น้อยกว่า 2)

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด กรณีเทศบาล โลดส์ และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาต่างจังหวัดโดยอาศัยแนวทางจากทฤษฎีความต้องการถือเงินตามแบบจำลองของ Baumol และ Tobin ซึ่งความต้องการถือเงินนอกเหนือจากจะขึ้นอยู่กับรายได้และอัตราดอกเบี้ยแล้วยังนำเอาแนวคิดในเรื่องการคิดต้นทุนในการเดินทางไปทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น ไปธนาคาร และจำนวนครั้งที่เดินทางไปธนาคารมาพิจารณาร่วมด้วย

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมความต้องการใช้บริการในการแลกเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกส่วนใหญ่ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัดเนื่องจากส่วนใหญ่เห็นว่าเหรียญกษาปณ์เป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุด โดยเหตุผลที่ขอใช้บริการแลกคือมีเหรียญกษาปณ์ให้เหลือทุกชนิดราคา ช่วงเวลาที่ใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัดอยู่ระหว่างเวลา 13.00 – 15.00 น. โดยใช้เวลาในการดำเนินการขอแลกเหรียญกษาปณ์โดยเฉลี่ยต่อครั้งน้อยกว่า 1 ชั่วโมง และเดินทางไปใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์กับสำนักงานคลังจังหวัดโดยการใช้รถยนต์ของตัวเอง รวมทั้งจำนวนเหรียญกษาปณ์แต่ละชนิดราคาที่ต้องการแลกในแต่ละครั้งอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมากโดยต้องการเหรียญยี่สิบห้าสตางค์มากกว่า 3,000 บาท เหรียญห้าสิบสตางค์มากกว่า 6,000 บาท เหรียญหนึ่งบาทมากกว่า 15,000 บาท เหรียญห้าบาทมากกว่า 30,000 บาท และเหรียญสิบบาทมากกว่า 60,000 บาท ซึ่งจากแบบสอบถามยังพบว่าสำนักงานคลังจังหวัดบางแห่งไม่สามารถให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ได้มากตามความต้องการ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลกเหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัดตัวแปรอิสระหรือปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกับความต้องการถือเงินตามทฤษฎีต้องการถือเงินและการศึกษางานวิจัยเชิงประจักษ์ที่ผ่านมารวมทั้งเป็นไปตามสมมติฐาน คือปริมาณธุรกรรมหรือปริมาณการค้าของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ ความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ ($R > 0$) ส่วนจำนวนครั้งในหนึ่งเดือนที่ไปใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม ($N < 0$) มีเพียงตัวแปรค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการ

เดินทางไปใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินจากสำนักงานคลังจังหวัดต่อครั้ง (E) ที่ผลการทดสอบไม่
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($E > 0$) ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่าร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคา
ถูกส่วนใหญ่เห็นว่าเหรียญกษาปณ์เป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุด ดังนั้นไม่ว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการ
เดินทางไปแลกเปลี่ยนเงินจากสำนักงานคลังจังหวัดต่อครั้งจะมากหรือน้อยถ้าเหรียญกษาปณ์
ขาดแคลนก็ต้องเดินทางไปใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินจากสำนักงานคลังจังหวัด นอกจากนี้จากข้อมูลที่แสดง
ในตารางที่ 4.6 จะเห็นว่าร้านค้าในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายที่ใกล้เคียงกัน

2. ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการศึกษา

เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ และข้อมูลที่ได้รับจาก
แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการถือเหรียญกษาปณ์นี้บาง
ส่วนเป็นข้อมูลที่ไม่ได้เป็นตัวเลขที่ชัดเจน เช่น รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนที่คาดหวังเพื่อนำมาใช้ใน
การพยากรณ์การแลกเปลี่ยนเงินโดยมีเหตุผลจากผลเกี่ยวกับภาษีอากรและนโยบายในการ
เปิดเผยข้อมูลของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้จำนวนแบบสอบถาม
ที่ได้รับกลับมามีจำนวนไม่มากพอที่จะใช้ประมาณความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของร้านค้า
ปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกทั่วประเทศ

ดังนั้นเพื่อให้ผลการศึกษาครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคา
ถูกทั่วประเทศและสังคมส่วนรวม หากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีโอกาสได้ดำเนินการปรับปรุง
แก้ไขแนวทางการปฏิบัติงานในด้านการรับ - จ่ายแลกเปลี่ยนเงินควรจะมีการนำผลการศึกษา
ในครั้งนี้ไปร่วมพิจารณาแก้ไขปรับปรุงดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้นเพราะในอนาคตถ้าระบบเศรษฐกิจของ
ประเทศมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นการขยายสาขาร้านค้าปลีกประเภทต่าง ๆ เพิ่มมากยิ่งขึ้นย่อมทำให้
ความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

ทั้งนี้รวมถึงการศึกษาต่อไปในอนาคตที่มีโอกาสที่จะใช้เครื่องมือเทคนิควิธีการศึกษา
ที่ดีควรนำปัจจัยอื่นที่อาจมีผลต่อความต้องการถือเงินหรือเหรียญกษาปณ์เข้ามาพิจารณาเพิ่มเติม
เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับการใช้เครดิตในการชำระหนี้ วัฏจักรทางการเงินที่ก้าวหน้าเกี่ยวกับการโอน
เงินผ่านระบบเครือข่ายธนาคารซึ่งอาจช่วยลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการดำเนินการ ตลอดจนการให้
บริการจัดหาเหรียญกษาปณ์ของบริษัทเอกชนซึ่งปัจจุบันเริ่มมีดำเนินการแล้วในเมืองใหญ่ เพื่อให้
ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงการคลัง MOF Link หน่วยงานในสังกัด Available : <http://www.mof.go.th> ,

[เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

กรมธนารักษ์ “ภารกิจของกรมธนารักษ์ งานด้านบริหารเงินตรา” Available :

<http://www.treasury.go.th>, [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

กรมบัญชีกลาง “ข่าวสำนักงานคลังจังหวัด/สำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ” Available :

<http://www.cgd.go.th> , [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

คาร์ฟูร์ “สาขาของคาร์ฟูร์” Available : <http://www.carrefour.co.th> , [เข้าถึง 5 มกราคม 2547]

จิรวรรณ ฤกษ์อร่าม “ความต้องการถือเงินและการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีประเทศไทย”

ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ

สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ 2531

ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์. อุปสงค์ของเงิน. *เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์การเงิน.*

นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2546

ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. ทฤษฎีปริมาณเงิน. *เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและนโยบายการเงิน.*

สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2533

ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น, บริษัทจำกัด รายงานวิจัย *โครงการศึกษาผลกระทบของการ*

แข่งขันและการรวมตัวของผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดใหญ่ในประเทศไทยที่มีผลต่อผู้บริโภค

และร้านค้าปลีกขนาดเล็ก 2542

_____. *ทฤษฎีอุปสงค์ของเงินของเคนส์. เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและนโยบายการเงิน*

นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2533

ดำรง ทิพย์โยธา *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS for windows version 10* กรุงเทพฯ ฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2545

เทสโก้ โลตัส “สาขาที่ตั้งของเทสโก้ โลตัส” Available : <http://www.tescolotus.com/> ,

[เข้าถึง 4 ธันวาคม 2546]

ธนาคารแห่งประเทศไทย Available : <http://www.bot.or.th> , [เข้าถึง 10 เมษายน 2547]

นฤชิต วิมิตตะนันท์กุล “การวิเคราะห์อุปสงค์ของเงินในประเทศไทย : ศึกษาผลกระทบจากการ

เปิดเสรีทางการเงิน” *วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์*

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2540

บิกซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ “สาขาของบิกซี” Available : <http://www.bigc.co.th/> ,

[เข้าถึง 2 ธันวาคม 2546]

เพ็ญธิดา คงแก้ว “พฤติกรรมการใช้บริการห้างสรรพสินค้าของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2546

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช “หน่วยที่ 9 – 12” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับนักเศรษฐศาสตร์* นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2542

มัลลิกา บุญนาค *สถิติเพื่อการตัดสินใจ* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ ฯ ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2544

มานพ ตั้งนพพันธ์ “การทดสอบคุณสมบัติ Super Exogeneity ของสมการความต้องการถือเงินในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2545

วเรศ อุปปาดิก *เศรษฐศาสตร์เงินและการธนาคาร* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2539

สุนีย์ ศีลพิพัฒน์. *ทฤษฎีปริมาณเงินสมัยใหม่*. เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและนโยบายการเงิน. นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2533

Kim Eng Securities Available : <http://www.kimeng.co.th/>, [เข้าถึง 5 ธันวาคม 2546]

ภาคผนวก ก.

ตารางสัดส่วนเหรียญกษาปณ์ต่อธนบัตรที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

ตารางสัดส่วนเหรียญกษาปณ์ต่อธนบัตรที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

(หน่วย : ล้านบาท)

(ณ สิ้นงวด)		ส.ค. 2003	ก.ย. 2003	ต.ค. 2003	พ.ย. 2003	ธ.ค. 2003	ม.ค. 2004
(1)	ยอดรวมธนบัตรหมุนเวียน	536,083	534,950	548,001	559,950	636,508	607,624
(2)	ชนิดราคา 10 บาท	3,299	3,293	3,287	3,282	3,278	3,273
(3)	ชนิดราคา 5 บาท	123	123	123	123	123	123
(4)	ชนิดราคา 1 บาท	107	107	107	107	107	107
(5)	ชนิดราคา 50 สตางค์	9	9	9	9	9	9
(6)	ยอดรวมเหรียญกษาปณ์หมุนเวียน	24,849	24,980	25,017	25,130	25,277	25,427
ร้อยละของยอดรวมเหรียญกษาปณ์ต่อ ยอดรวมของธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนซึ่ง ประมวลผล จาก (6) / (1) × 100		4.64	4.67	4.57	4.49	3.97	4.18

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย <http://www.bot.or.th> [เข้าถึง 10 เมษายน 2547]

ภาคผนวก ข.
แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ที่ ศธ 0522.19/บ 290

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 15 มีนาคม 2547

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางสาวนงคัมภูช กิติรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาวิชา
เศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ
ความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์ของห้างสรรพสินค้าปลีก สาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการจ่ายแลก
เหรียญกษาปณ์ของสำนักงานคลังจังหวัด : กรณีห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส และห้างสรรพสินค้า
บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ (Factors Effecting Demand for Coin of the provinces chain
Department Store from exchange service of Changwad Treasuries office : case study Tesco
Lotus Super Center and Big C Super Center)

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากห้างสรรพสินค้าเทสโก้
โลตัส และห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาต่างจังหวัด

จึงเรียนมาเพื่อขอลความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาคำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความ
กรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

โทร. 0-2503-2121-4 ต่อ 3366-7

โทรสาร 0-2503-3571

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้หรือหยุดยาลงของห้างสรรพสินค้าปลีก สาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการ
 จ่ายแลกเหรียญของสำนักงานคลังจังหวัด : กรณีห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส และห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์

โปรดกรอกข้อความ หรือเครื่องหมาย / ตรงกับข้อความที่ท่านเลือก หรือข้อความนั้นอยู่ในระดับใดที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการขอแลกเหรียญยาลง

1. ห้าง ฯ ของท่านเริ่มเปิดดำเนินการตั้งแต่ วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.....
2. ห้าง ฯ ของท่านมีการแลกเหรียญยาลงที่สำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ หรือไม่

☐ 1. แลก	☐ 2. ไม่แลก
---------------------------------	------------------------------------
3. ความจำเป็นในการใช้เหรียญยาลง

☐ 1. จำเป็นมากที่สุด	☐ 2. จำเป็นมาก
☐ 3. จำเป็นปานกลาง	☐ 4. จำเป็นน้อย
☐ 5. ไม่จำเป็น	
4. สถานที่ขอแลก

☐ 1. สำนักงานคลังจังหวัด	☐ 2. สำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ
☐ 3. สถานที่อื่น ๆ	
5. สาเหตุที่ทางห้าง ฯ เลือกไปขอแลกเหรียญยาลงที่สำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ

☐ 1. มีเหรียญยาลงให้เลือกทุกสกุล	☐ 2. ได้รับแจ้งจากสาขาอื่น
☐ 3. การบริการที่ดี / รวดเร็ว	☐ 3. การบริการรวดเร็ว
☐ 5. สะดวกต่อการเดินทาง	☐ 6. อื่น ๆ
6. ทางห้าง ฯ ได้มีการวางแผนในการขอแลกเหรียญยาลงหรือไม่

☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี
--------------------------------	-----------------------------------
7. ทางห้าง ฯ ได้แจ้งล่วงหน้าให้กับสำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ ล่วงหน้าหรือไม่

☐ 1. แจ้ง	☐ 2. ไม่แจ้ง
----------------------------------	-------------------------------------
8. ทางห้าง ฯ ได้แจ้งล่วงหน้าให้กับสำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ ล่วงหน้าโดยวิธีใด

☐ 1. แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร	☐ 2. แจ้งด้วยวาจา
☐ 3. แจ้งด้วยวิธีการอื่น ๆ	
9. ทางห้าง ฯ ได้แจ้งล่วงหน้าให้กับสำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ ล่วงหน้ากี่วัน

☐ 1. น้อยกว่า 1 วัน	☐ 2. 1 - 3 วัน
☐ 3. 4 - 6 วัน	☐ 3. มากกว่า 6 วัน

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์ของห้างสรรพสินค้าปลีก สาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการ
 จ่ายแลกเหรียญของสำนักงานคลังจังหวัด : กรณีห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส และห้างสรรพสินค้าบีคซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์

โปรดกรอกข้อความ หรือเครื่องหมาย / ตรงกับข้อความที่ท่านเลือก หรือข้อความนั้นอยู่ในระดับใดที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

10. ในการวางแผนการแลกเหรียญกษาปณ์ทางห้าง ฯ ได้มีการพยากรณ์การใช้เหรียญกษาปณ์โดยอาศัยข้อมูลสถิติด้านใดบ้าง

☐ รายได้จากการจำหน่ายสินค้า	☐ ปริมาณการใช้บัตรเครดิตของลูกค้า
☐ สถิติการแลกเหรียญกษาปณ์ย้อนหลัง	☐ อื่น ๆ

11. สถิติรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนที่ท่านนำมาประกอบการพยากรณ์ เพื่อวางแผนการแลกเหรียญกษาปณ์

☐ 1. น้อยกว่า 10 ล้านบาท	☐ 2. 10 - 20 ล้านบาท
☐ 3. 21 - 50 ล้านบาท	☐ 4. 51 - 100 ล้านบาท
☐ 5. 101 - 200 ล้านบาท	☐ 6. 201 - 300 ล้านบาท
☐ 7. 301 - 400 ล้านบาท	☐ 8. 401 - 500 ล้านบาท
☐ 9. มากกว่า 500 ล้านบาท	

12. ทางห้าง ฯ เปิดให้บริการบัตรเครดิตของห้าง ฯ ในการซื้อสินค้า พร้อมให้ส่วนลด หรือไม่

☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี

13. ถ้าทางห้าง ฯ มีบริการบัตรเครดิตของห้าง ฯ ตามข้อ 12. จำนวนวันที่ให้เครดิตลูกค้าในการซื้อสินค้า

☐ 1. 15 วัน	☐ 2. 30 วัน
☐ 3. 45 วัน	☐ 4. 60 วัน
☐ 5. มากกว่า 60 วัน	

14. ท่านคิดว่าการที่ห้าง ฯ จำหน่ายสินค้าได้เพิ่มมากขึ้น ห้าง ฯ จะต้องการใช้เหรียญกษาปณ์เพิ่มมากขึ้น หรือไม่

☐ 1. เพิ่มขึ้น	☐ 2. ไม่เพิ่ม
☐ 3. อื่น ๆ	

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์ของห้างสรรพสินค้าปลีก สาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการ
จ่ายแลกเหรียญของสำนักงานคลังจังหวัด : กรณีห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส และห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์

โปรดกรอกข้อความ หรือเครื่องหมาย / ตรงกับข้อความที่ท่านเลือก หรือข้อความนั้นอยู่ในระดับใดที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และระยะเวลาเพื่อไปขอแลกเหรียญกษาปณ์

1. ส่วนใหญ่ห้างฯ เลือกเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์ เวลาใด

☐ 1. 08.30 น. - 10.00 น.	☐ 2. 10.01 น. - 12.00 น.
☐ 3. 13.00 น. - 15.00 น.	☐ 4. หลังจาก 15.00 น.

2. การใช้เวลาในการแลกเหรียญ โดยเฉลี่ยต่อครั้ง นานเท่าไร

☐ 1. น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	☐ 2. 1 - 2 ชั่วโมง
☐ 3. มากกว่า 2 ชั่วโมง	

3. ห้างฯ เดินทางไปขอแลกเหรียญโดยวิธีใด

☐ 1. เดิน	☐ 2. รถจักรยานยนต์
☐ 3. รถยนต์	☐ 4. รถประจำทาง / รถรับจ้าง

4. ระยะทางจากห้างฯ ถึงสำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ ที่ไปขอแลกเหรียญกษาปณ์

☐ 1. น้อยกว่า 1 กิโลเมตร	☐ 2. 1 - 5 กิโลเมตร
☐ 3. 6 - 10 กิโลเมตร	☐ 3. มากกว่า 10 กิโลเมตร

5. ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อครั้ง ในการเดินทางไปแลกเหรียญกษาปณ์ที่สำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่ารถรับจ้าง ค่าเบี่ยงเลี้ยงพิเศษพนักงาน ฯลฯ

☐ 1. ต่ำกว่า - 500 บาท	☐ 2. 501 - 1,000 บาท
☐ 3. 1,001 - 1,500 บาท	☐ 4. มากกว่า 1,500 บาท

6. ใน 1 เดือน ห้างฯ เดินทางไปขอแลกเหรียญกษาปณ์ที่สำนักงานคลังจังหวัด หรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ กี่ครั้ง

☐ 1. 1 - 2 ครั้ง / เดือน	☐ 2. 3 - 4 ครั้ง / เดือน
☐ 3. 5 - 6 ครั้ง / เดือน	☐ 4. มากกว่า 6 ครั้ง / เดือน

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์ของห้างสรรพสินค้าปลีก สาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการ
จ่ายแลกเหรียญของสำนักงานคลังจังหวัด : กรณีห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส และห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์

โปรดกรอกข้อความ หรือเครื่องหมาย / ตรงกับข้อความที่ท่านเลือก หรือข้อความนั้นอยู่ในระดับใดที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงิน และชนิดราคาของเหรียญกษาปณ์ที่ไปขอแลก

1. จำนวนเงินที่ขอแลกเหรียญกษาปณ์ ต่อครั้ง

☐ 1. ต่ำกว่า 10,000.00 บาท	☐ 2. 10,001.00 - 40,000.00 บาท
☐ 3. 40,001.00 - 70,000.00 บาท	☐ 4. 70,001.00 - 100,000.00 บาท
☐ 5. มากกว่า 100,000.00 บาท	—

2. รายละเอียดของชนิดราคาเหรียญกษาปณ์ที่ท่านต้องการขอแลกโดยเฉลี่ยต่อครั้ง

2.1 เหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 25 สตางค์

☐ 1. ต่ำกว่า 1,000.00 บาท	☐ 2. 1,001.00 - 2,000.00 บาท
☐ 3. 2,001.00 - 3,000.00 บาท	☐ 4. มากกว่า 3,000.00 บาท

2.2 เหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 50 สตางค์

☐ 1. ต่ำกว่า 2,000.00 บาท	☐ 2. 2,001.00 - 4,000.00 บาท
☐ 3. 4,001.00 - 6,000.00 บาท	☐ 4. มากกว่า 6,000.00 บาท

2.3 เหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 1 บาท

☐ 1. ต่ำกว่า 5,000.00 บาท	☐ 2. 5,001.00 - 10,000.00 บาท
☐ 3. 10,001.00 - 15,000.00 บาท	☐ 4. มากกว่า 15,000.00 บาท

2.4 เหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 5 บาท

☐ 1. ต่ำกว่า 10,000.00 บาท	☐ 2. 10,001.00 - 20,000.00 บาท
☐ 3. 20,001.00 - 30,000.00 บาท	☐ 4. มากกว่า 30,000.00 บาท

2.5 เหรียญกษาปณ์ชนิดราคา 10 บาท

☐ 1. ต่ำกว่า 20,000.00 บาท	☐ 2. 20,001.00 - 40,000.00 บาท
☐ 3. 40,001.00 - 60,000.00 บาท	☐ 4. มากกว่า 60,000.00 บาท

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้เหรียญบาทของห้างสรรพสินค้าปลีก สาขาต่างจังหวัดจากการให้บริการ
จ่ายแลกเหรียญของสำนักงานคลังจังหวัด : กรณีห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส และห้างสรรพสินค้าบีคี่ ซูเปอร์เซ็นเตอร์

โปรดกรอกข้อความ หรือเครื่องหมาย ✓ ตรงกับข้อความที่ท่านเลือก หรือข้อความนั้นอยู่ในระดับใดที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของห้าง ฯ ที่อาจเป็นประโยชน์ในการพยากรณ์จำนวนเหรียญบาทที่จะไปขอแลก

1. การชำระภาษีมูลค่าเพิ่มรายเดือนของห้าง ฯ ชำระที่ใด

1. ชำระที่จังหวัดที่ห้าง ฯ ตั้งอยู่ 2. ชำระร่วมกับสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพฯ ฯ
3. อื่น ๆ

2. จำนวนเงินภาษีขาย ที่ยื่นชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในแต่ละเดือนระหว่างเดือน ตุลาคม 2546 - มกราคม 2547

- 1 เดือน ตุลาคม 2546 จำนวน.....บาท
- 2 เดือน พฤศจิกายน 2546 จำนวน.....บาท
- 3 เดือน ธันวาคม 2546 จำนวน.....บาท
- 4 เดือน มกราคม 2547 จำนวน.....บาท

3. จำนวนเงินโดยเฉลี่ยต่อ 1 วันในการจ่ายชำระเงินค่าสินค้าของลูกค้าเป็นเงินสด

1. ต่ำกว่า 100,000.00 บาท/วัน 2. 100,001.00 - 500,000.00 บาท/วัน
3. 500,001.00 - 1,000,000.00 บาท/วัน 4. 1,000,001.00 - 1,500,000.00 บาท/วัน
5. มากกว่า 1,500,000.00 บาท/วัน

4. จำนวนเงินโดยเฉลี่ยต่อ 1 วันในการจ่ายชำระเงินค่าสินค้าของลูกค้าที่ไม่ใช่เงินสด เช่น เครดิตการ์ด

1. ต่ำกว่า 100,000.00 บาท/วัน 2. 100,001.00 - 500,000.00 บาท/วัน
3. 500,001.00 - 1,000,000.00 บาท/วัน 4. 1,000,001.00 - 1,500,000.00 บาท/วัน
5. มากกว่า 1,500,000.00 บาท/วัน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านกรุณากรอกข้อมูล

ภาคผนวก ค.

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการแลกเหรียญกษาปณ์จากสำนักงานคลังจังหวัด
ของร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด

การแลก

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	แลก	22	66.7	73.3	73.3
	ไม่แลก	8	24.2	26.7	100.0
	Total	30	90.9	100.0	
Missing	System	3	9.1		
Total		33	100.0		

จำเป็น

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	มากที่สุด	27	81.8	90.0	90.0
	มาก	3	9.1	10.0	100.0
	Total	30	90.9	100.0	
Missing	System	3	9.1		
Total		33	100.0		

สาเหตุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	มีให้เลือกทุกราคา	14	42.4	56.0	56.0
	ได้รับแจ้งจากสาขาอื่น	1	3.0	4.0	60.0
	สะดวกต่อการเดินทาง	4	12.1	16.0	76.0
	อื่นๆ	6	18.2	24.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

เวลาแลก

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	08.30-10.00 น.	3	9.1	12.0	12.0
	10.01-12.00 น.	9	27.3	36.0	48.0
	13.00-15.00 น.	11	33.3	44.0	92.0
	หลังจาก 15.00 น.	2	6.1	8.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

ใช้เวลา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	13	39.4	52.0	52.0
	1-2 ชั่วโมง	9	27.3	36.0	88.0
	มากกว่า 2 ชั่วโมง	3	9.1	12.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

วิธีไป

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	รถยนต์	24	72.7	96.0	96.0
	รถประจำทาง/ รถรับจ้าง	1	3.0	4.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

25 สตางค์

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,001-2,000 บาท	2	6.1	8.0	8.0
	2,001-3,000 บาท	3	9.1	12.0	20.0
	มากกว่า 3,000 บาท	20	60.6	80.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

50 สตางค์

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2,001-4,000 บาท	7	21.2	28.0	28.0
	4,001-6,000 บาท	6	18.2	24.0	52.0
	มากกว่า 6,000 บาท	12	36.4	48.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

หนึ่งบาท

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5,001-10,000 บาท	1	3.0	4.0	4.0
	10,001- 5,000 บาท	4	12.1	16.0	20.0
	มากกว่า 15,000 บาท	20	60.6	80.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

ห้าบาท

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	10,001-20,000 บาท	4	12.1	16.0	16.0
	20,001-30,000 บาท	5	15.2	20.0	36.0
	มากกว่า 30,000 บาท	16	48.5	64.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

สิบบาท

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20,001-40,000 บาท	2	6.1	8.0	8.0
	40,001-60,000 บาท	5	15.2	20.0	28.0
	มากกว่า 60,000 บาท	18	54.5	72.0	100.0
	Total	25	75.8	100.0	
Missing	System	8	24.2		
Total		33	100.0		

ภาคผนวก ง.

ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ และการทดสอบค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติ
ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามในแบบจำลองความต้องการถือเหรียญกษาปณ์ของ
ร้านค้าปลีกแบบเน้นสินค้าราคาถูกสาขาต่างจังหวัด

n	Ln (Dc)	Ln (R)	Ln (E)	Ln (N)
1	11.51	5.01	6.21	1.7
2	11.35	4.32	6.21	1.7
3	9.21	2.3	6.21	1.25
4	10.92	3.57	6.21	1.25
5	11.35	4.32	6.21	1.25
6	10.92	2.3	6.21	0.41
7	11.35	4.32	6.21	1.25
8	11.35	4.32	6.21	1.25
9	11.35	4.32	6.62	1.25
10	11.35	4.32	6.62	1.25
11	9.21	2.3	6.62	0.41
12	9.21	2.3	6.21	1.25
13	11.35	5.01	6.21	1.7
14	11.35	4.32	6.21	1.25
15	11.35	5.01	6.21	1.7
16	11.35	4.32	6.21	1.25
17	11.35	4.32	6.21	1.7
18	10.92	4.32	6.21	1.25
19	11.35	5.01	6.21	1.25
20	10.92	3.57	6.21	1.25
21	11.51	5.01	6.21	1.7
22	11.51	4.32	6.62	0.41
23	11.51	2.3	6.21	0.41
24	11.35	2.3	6.21	0.41
25	11.51	5.01	6.21	1.25

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
LNDC	11.0565	.72081	25
LNR	3.9442	1.01867	25
LNE	6.2796	.15196	25
LNN	1.1918	.44358	25

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	LNN, LNE, LNR(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: LNDC

Model Summary(b)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.801(a)	.642	.591	.46099	1.929

a Predictors: (Constant), LNN, LNE, LNR

b Dependent Variable: LNDC

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	8.007	3	2.669	12.559	.000(a)
	Residual	4.463	21	.213		
	Total	12.470	24			

a Predictors: (Constant), LNN, LNE, LNR

b Dependent Variable: LNDC

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	18.493	4.408		4.195	.000		
	LNR	.793	.134	1.121	5.912	.000	.474	2.109
	LNE	-1.472	.696	-.310	-2.116	.046	.792	1.262
	LNN	-1.107	.330	-.681	-3.350	.003	.413	2.424

a Dependent Variable: LNDC

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวนงกัญช กิติรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	21 กุมภาพันธ์ 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	บธ.บ. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2536
สถานที่ทำงาน	สำนักงานคลังจังหวัดหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
ตำแหน่ง	นักวิชาการคลัง 5